časopis gréckokatolíckej cirkvi · 41. ročník · číslo 22 · 25.10.2009

slovo

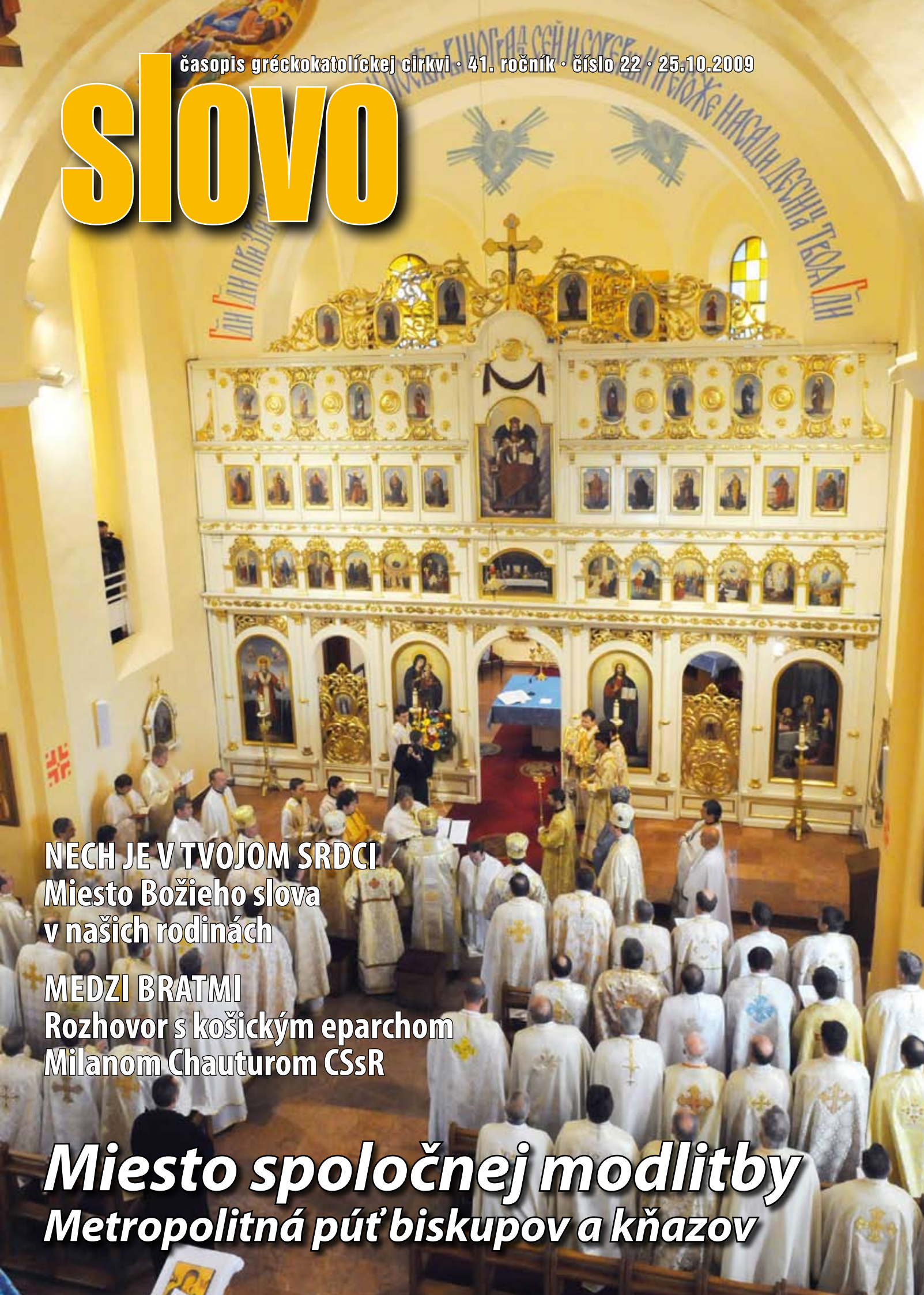

NECH JE V TVOJOM SRDCI
Miesto Božieho slova v našich rodinách

MEDZI BRATMI
Rozhovor s košickým eparchom Milanom Chauturom CSsR

Miesto spoločnej modlitby
Metropolitná púť biskupov a kňazov

Kaplnka Ochrany Presvätej Bohorodičky v Gelnici

Martin PAVUK

V údolí rieky Hnilec, ktorá pramení pod Kráľovou hoľou a preteká v dĺžke asi 75 km romantickou dolinou až po Margecany, kde sa vlieva do Hornádu, leží centrum doliny – mesto Gelnica. Viacerí veriaci z gréckokatolíckych farností Spiša nachádzajú svoj nový domov práve v tomto meste. V roku 1945 tu bola bl. biskupom Pavlom Petrom Gojdičom zriadená nová gréckokatolícka farnosť a kaplnka s počtom 120 miest na sedenie, ale rok 1950 znamenal pre miestnu cirkev i gréckokatolíckeho kňaza otca Júliusa Župana ukončenie činnosti.

Snímka: Dominika Fedorová

Miestni veriaci sa začali opäť stretávať v provizórnych priestoroch miestnej ľudovej školy umenia po tom, čo vladyka Milan Chautur, vtedajší košický apoštolský exarcha, v roku 1997 slávnostnou svätou liturgiou opätovne uviedol do činnosti miestnu cirkev.

V súčasnosti slúži ako miesto modlitby Kaplnka Ochrany Presvätej Bohorodičky, ktorá sa nachádza v rehoľnom dome sestier služobníc Nepoškvrnenej Panny Márie. Bola zrekonštruovaná v roku 2002. Kapacita kaplnky je 17 miest na sedenie. Gelnica jurisdikčne patrí do farnosti Kojšov, no z praktických dôvodov je spravovaná z farnosti Helcmanovce v Spišsko-novoveskom protopresbyteráte. V tejto filiálnej cirkvi žije takmer 200 veriacich gréckokatolíckeho vierovyznania z celkového počtu obyvateľov 6 400. V budúcnosti sa plánuje v tomto mestečku výstavba nového chrámu. ■

Kaplnka sv. Juraja v CZŠ sv. Juraja vo Svidníku

Helena VARCHULOVÁ

Cirkevná základná škola sv. Juraja vo Svidníku sa nachádza vo farnosti Vyšný Svidník. Vznikla ako prvá diecézna plne organizovaná deväťročná základná katolícka škola v roku 1992. K vzdelávaniu a výchove, ktorá sa uskutočňuje v duchu kresťanských hodnôt a princípov, ale aj vytváraniu kresťanského spoločenstva školy významne prispieva školská kaplnka pomenovaná podľa sv. Juraja, patróna školy, ktorá bola zriadená v roku 1994. Kaplnka sa nachádza na prízemí, uprostred vstupného vestibulu školy. Rozmermi neveľké (4,30 m x 4,30 m) „srdce“ školy má polkruhový tvar. V prednej časti sú rozmerné presklené vstupné dvere zo svetlého dreva, ktoré sa doširoka otvárajú pri spoločných liturgických sláveniach. Vtedy kaplnka a školská chodba vytvárajú jeden liturgický priestor. Na bielej stene za oltárom sa nachádza moderná ikona sv. Juraja, ktorý sedí na koni s kopijou v ruke a zabíja draka. Nad maľbou je umiestnený nápis: ***Dobrý boj si bojoval, za cenu mučeníckej smrti získal si Krista. Prihováraj sa za nás, sv. Juraj.*** Autorkou je Ľudmila Malchárová.

Zariadenie kaplnky je pomerne jednoduché. Na polkruhovom drevenom oltári sa nachádza atypický drevený bohostánok. Vľavo sa nachádza o niečo menší žertvenník tiež polkruhovitého tvaru. Zariadenie kaplnky dopĺňa ambon, sedes a ďalšie stoličky. Vnútri kaplnky sa nachádza aj vstup do maličkej sakristie, v ktorej sú uložené bohoslužobné predmety.

Snímka: Ján Halčík

V budúcnosti vedenie školy plánuje zabezpečiť zo zbierok zakúpenie nového evanjeliára.

V kaplnke sa raz týždenne (v stredu) slávia sv. liturgie za účasti žiakov, zamestnancov školy aj rodičov a na začiatku pracovného týždňa (v pondelok) sa pri kaplnke stretáva na spoločných modlitbách pedagogický zbor. ■

OBJEDNAJTE SI SLOVO NA BUDÚCI ROK!

Príspevok na vydávanie Slova a distribúciu je vo výške 13 eur/ks, polročný 6,50 eura/ks.
Pri odbere 11 a viac kusov z každého vydania je to 11,50 eura, polročný 6 eur (platí iba do 15. novembra 2009).
Pri úhrade do 15. novembra 2009 si môžete objednať aj nástenný kalendár Slova na rok 2010 s motívom Litmanovej za 0,75 eura/ks (zľava platí iba s celoročným predplatným Slova, predajná cena je 1,50 eura).

Konverzný kurz: 1 euro / 30,1260 Sk; 0,75 eura = 22,5945 Sk; 1,50 eura = 45,189 Sk; 6 Eur = 180,756 Sk; 6,50 eura = 195,819 Sk; 11,50 eura = 346,449 Sk, 13 eur = 391,638 Sk

Nech je v tvojom srdci

12

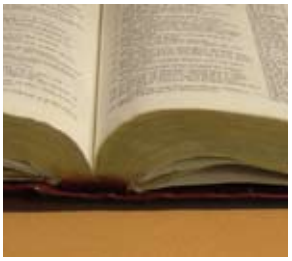

V minulom roku sme na výzvu Svätého Otca Benedikta XVI. prežívali Rok sv. Pavla. V mnohých farnostiach sa konali biblické stretnutia nad jeho listami. Aké miesto však zaujalo Božie slovo v našich rodinách?

Medzi bratmi

14

V októbri sa uskutočnila púť kňazov, na ktorej sa stretli kňazi Bratislavskej a Košickej eparchie a Prešovskej archieparchie spolu so svojimi biskupmi. O dojmoch z tohto stretnutia sme sa porozprávali s vladykom Mons. Milanom Chauturom CSsR.

Keď je učenie ťažké

16

Nie všetko, čo v učení spôsobuje ťažkosti, sú poruchy učenia. Ako sa to všetko začína a čo sa dá robiť, aby sme sa ťažkostiam v učení vyhli, prípadne ich intenzitu minimalizovali a zmiernili konečný výsledok?

Kľúč k zdraviu

Skúsili ste si niekedy len tak sadnúť v meste a pozorovať ľudí? Inšpirácia mojím známym spôsobila, že som si ľudí začala všímať viac. Keď som napríklad nedávno čítala výskum o tom, že ženy si v prítomnosti muža objednajú menej kalorické jedlo, overila som si to vlastným „výskumom". Nie vždy mali odborníci pravdu. Keď som potom sedela v čakárni jednej ambulancie, moja fantázia začala naplno pracovať a ja som si tie sťažujúce sa panie a pánov zrazu predstavovala doma v súkromí. Ako asi žijú, čo jedia, ako vážne berú rady lekárov o pohybe a pod. Nejde tu vôbec o moje predstavy. Boli veselé. Aká „veselá" by však bola pravda, keby vyplávalo na povrch, ako ignorujeme všetky dobre mienené rady – alebo ako ich preceňujeme. Reklama robí svoje. Z každého rohu počúvame o zdravom životnom štýle a reagujeme záchvatmi chudnutia. Alebo sa usilujeme vyhnúť akejkoľvek chorobe a sledujeme všetky bio novinky. Ako však neignorovať zdravie a zároveň si z neho nespraviť modlu? Možno sa vám zdá smiešne hľadať odpoveď v Biblii. Napriek tomu si poďte v nej zalistovať spolu so mnou.

Starozákonný Izrael žil kočovným spôsobom. Ale v knihách Pentateuchu vidíme, ako pozorne sa o nich Boh staral. Nájdete tam detailný systém príkazov o umývaní rúk, dodržiavaní čistoty, styku s mŕtvymi, čistých a nečistých zvieratách, intímnej hygiene a pod. Boh ich tým nechcel úplne zdeptať. Naopak, vedel, že pri dodržiavaní toho, čo im káže, si zachovajú zdravie a vyhnú sa mnohým ťažkostiam.

Midraše svedčia o tom, že židovský národ si veľmi dobre uvedomoval, že život je dar. Že deti, ktoré sa rodia do ich rodín, sú im iba zverené. V žalmoch sa neraz uvádza, že Boh je ten, kto „utkal naše útroby" a vedel o nás skôr, ako sme boli počatí.

A teda život a zdravie je ako talent z Ježišovho podobenstva, ktorý nám bol zverený, aby sme sa oň starali a využili ho na Božiu oslavu. Keď sa svet pozerá na nás, má vidieť Boží obraz. Náš charakter má odrážať jeho. A snahou našich dní má byť práve toto svedectvo. Keby mali ľudia podľa nás opísať Božie vlastnosti, ktovie, ako by to dopadlo!

Spomínate si na farizejov, ktorí kritizovali Ježiša, že si neumyl ruky? Povedal vtedy jednu podstatnú vec: „Človeka nemôže poškvrniť nič, čo vchádza doň zvonka... Lebo znútra, z ľudského srdca, vychádzajú zlé myšlienky, smilstvá, krádeže, vraždy, cudzoložstvá, chamtivosť, zlomyseľnosť, klamstvo, necudnosť, závisť, rúhanie, pýcha, hlúposť. Všetky tieto zlá vychádzajú zvnútra a poškvrňujú človeka" (Mk 7, 18 – 21).

A v tomto výroku je kľúč k našej odpovedi. To, čo má byť v prvom rade zdravé, je naše srdce a náš vzťah so živým Bohom. Dôsledkom vedomia, že sme Bohom milovaní a prijatí takí, akí sme, bude celkom prirodzene fakt, že budeme rovnako prijímať bez súdu ľudí v našom okolí a dáme im slobodu byť samým sebou. Potom budú radi zostávať v našej prítomnosti. Zdravé vzťahy k Bohu, k sebe i k ľuďom prevrátia všetky naše životné hodnoty a uložia ich na správne miesto. Iste, budeme chcieť byť zdraví a pekní, lebo aj za tento talent sme zodpovední, aj toto nám bolo zverené. A budeme chcieť tento talent aj rozmnožovať. Ale cieľom nášho konania aj v tejto oblasti bude Božia oslava, nie naša.

Krenická

PaedDr. Helena Krenická
redaktorka

slovo – časopis gréckokatolíckej cirkvi, http://slovo.grkatpo.sk/
Ročník 41. **Adresa redakcie:** SLOVO, Hlavná 1, P.O. Box 204, 080 01 Prešov, tel.: 051 – 7731 481, 0911 711 263. **Číslo účtu:** 400 684 72 51/7500, SWIFT KÓD: CEKO SK BX, špecifický symbol: 2009. **Vydavatelia:** Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov, Hlavná 1, 081 35 Prešov, IČO 00179205. Petra, n. o., Hlavná 1, 080 01 Prešov, IČO 37886622. **Cirkevné schválenie:** Gréckokatolícke biskupstvo v Prešove, č.j. 3317/99. **Šéfredaktor:** Juraj Gradoš, ThLic. (sefredaktor@grkatpo.sk). **Zástupca šéfredaktora:** Mgr. Drahomíra Kolesárová (slovo@grkatpo.sk). **Cenzor:** Anton Mojžiš. **Redaktori:** PaedDr. Helena Krenická (slovo1@grkatpo.sk), Mgr. Marica Kipikašová (slovo2@grkatpo.sk). **Jazyková úprava:** PhDr. Adriana Matoľáková (amatolakova@inmail.sk). **Redakčná rada:** ThDr. Michal Hospodár, PhD., Mgr. Daniel Dzurovčin, PaedDr. František Dancák, ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa, PhD., RNDr. Jozef Voskár, PhDr. Valéria Juríčková, PhD., Mgr. Ján Hreško, Mgr. Marián Sabol, Mikuláš Jančuš. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciame. Neoznačené snímky pochádzajú od autora článku. Za obsah inzerátov neručíme. **Tlač a distribúcia:** VMV, Prešov. **ISSN 1335-7492. EV 182/08 Titulná strana:** Metropolitná púť biskupov a kňazov do Ľutiny (Snímka: Mária Žarnayová)

Svätý Hieronym

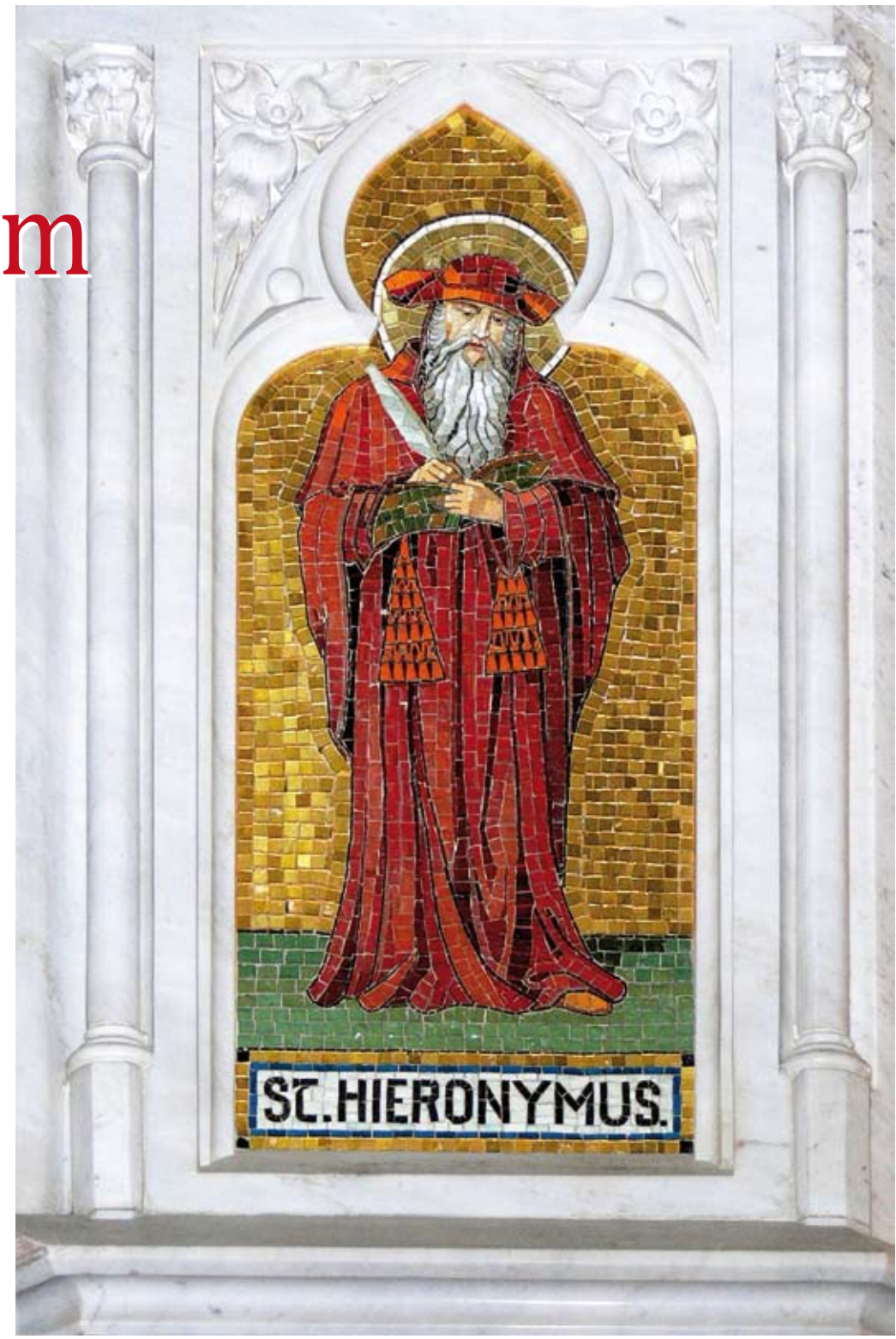

Mozaika sv. Hieronyma vo farskom kostole v rakúskom Aigene na kazateľnici z roku 1910
Snímka: Wolfgang Sauber/upload.wikimedia.org

Drahí bratia a sestry!
Teraz upriamime pozornosť na sv. Hieronyma, cirkevného otca, ktorý vo svojom živote dal ústredné miesto Biblii. Preložil ju do latinského jazyka, komentoval ju vo svojich dielach, no predovšetkým sa ju usiloval konkrétne žiť počas dlhého pozemského života, napriek svojej dobre známej prudkej a výbušnej povahe, ktorú mal od prírody.

Hieronym sa narodil v Stridone okolo roku 347 v kresťanskej rodine, ktorá mu zabezpečila solídne vzdelanie a poslala ho do Ríma na hlbšie štúdiá. V mladosti ho priťahoval svetský život (porov. Ep. 22, 7), no prevládla v ňom túžba a záujem o kresťanské náboženstvo.

Približne v roku 366 Hieronym prijal krst a vydal sa na cestu asketického života. Utiahol sa do Akviley, kde sa začlenil do skupiny horlivých kresťanov, ktorú označil za „chór blažených“ (***Chron. ad ann.*** 374), zhromaždených okolo biskupa Valeriána. Potom sa vybral na východ a žil ako pustovník v Kalcidskej púšti južne od Aleppa (porov. Ep. 14, 10) a venoval sa dôkladnému štúdiu. Zdokonalil sa v gréčtine, začal študovať hebrejčinu (porov. Ep. 125, 12), prepisoval patristické kódexy a spisy (porov. Ep. 5, 2). Meditácia, samota a neustály kontakt s Božím slovom zvýšili jeho kresťanskú citlivosť. Bolestne naňho doľahlo bremeno jeho mladíckych nerozvážností (porov. Ep. 22, 7) a živo si uvedomil kontrast medzi pohanskou mentalitou a kresťanským životom. O tomto rozpore mal známe videnie, ktoré dramaticky a pôsobivo vyrozprával. Zdalo sa mu pri ňom, že ho pred Božou tvárou bičujú, lebo je „ciceroniánom, nie kresťanom“ (porov. Ep. 22, 30).

V roku 382 sa presťahoval do Ríma, kde ho pápež Damaz, ktorý vedel, že má povesť askétu a poznal jeho odbornú spôsobilosť, prijal za svojho sekretára a poradcu. Povzbudil ho, aby sa z pastoračných a kultúrnych dôvodov podujal na nový latinský preklad biblických textov. Niektorí ľudia z rímskych aristokratických kruhov, predovšetkým urodzené dámy Paola, Marcella, Asella, Lea a iné, ktoré túžili vydať sa na cestu kresťanskej dokonalosti a prehĺbiť si poznanie Božieho slova, si ho zvolili za duchovného vodcu a učiteľa metodického prístupu k posvätným textom. Tieto urodzené dámy sa tiež naučili po grécky a po hebrejsky.

Po smrti pápeža Damaza v roku 385 Hieronym odišiel z Ríma a vydal sa na púť. Najskôr do Svätej zeme, tichého svedka Kristovho pozemského života, potom do Egypta, vyvolenej krajiny mnohých mníchov (porov. ***Contra Ruffinum*** 3, 22; Ep. 108, 6 – 14). Napokon sa v roku 386 usadil v Betleheme, kde bol z veľkodušnosti urodzenej Paoly po-

stavený mužský a ženský kláštor a „so spomienkou na Máriu a Jozefa, ktorí sa nemali kde uchýliť“ aj útulok pre pútnikov prichádzajúcich do Svätej zeme (Ep. 108, 14). Hieronym zostal v Betleheme až do smrti a neustále intenzívne pracoval: komentoval Božie slovo, obhajoval vieru, rázne oponoval rozličným bludom, povzbudzoval mníchov k dokonalosti. Mladých študentov učil o klasickej a kresťanskej kultúre a pastoračne sa venoval pútnikom, ktorí navštevovali Svätú zem. Zomrel vo svojej cele neďaleko Jaskyne narodenia 30. septembra 419 alebo 420.

Literárna príprava a rozsiahle vzdelanie umožnili Hieronymovi zrevidovať a preložiť mnoho biblických textov, čo predstavuje pre latinskú Cirkev i pre západnú kultúru veľmi cenné dielo. Na základe pôvodných gréckych a hebrejských textov a vďaka porovnaniu s predchádzajúcimi verziami vykonal revíziu štyroch evanjelií v latinskom jazyku, ďalej revíziu Knihy žalmov a veľkej časti Starého zákona. S prihliadaním na hebrejský originál a na Septuagintu, klasickú grécku verziu Starého zákona pochádzajúcu z predkresťanskej doby, ako aj na predošlé latinské verzie mohol Hieronym – neskôr spolu s ďalšími spolupracovníkmi – ponúknuť lepší preklad, takzvanú Vulgátu, teda „oficiálny“ text latinskej Cirkvi, uznaný za taký na Tridentskom koncile, ktorý aj po nedávnej revízii zostáva „oficiálnym“ textom latinskej Cirkvi. Zaujímavé je poukázať na kritériá, ktorých sa veľký biblista pridržal pri svojej prekladateľskej práci. Sám ich objasňuje, keď hovorí, že zachováva dokonca aj poradie slov Svätého písma, lebo v Písme je „aj poradie slov tajomstvom“ (Ep. 57, 5), teda zjavením. Okrem toho kladie dôraz aj na nutnosť vracať sa k pôvodným textom: „Kedykoľvek sa vynorí nejaká diskusia medzi latinskými prekladateľmi o Novom zákone pre odlišné verzie rukopisov, siahame po origináli, teda po gréckom texte, v ktorom bola napísaná Nová zmluva. Rovnako ak sú rozdiely medzi gréckymi a latinskými textami Starého zákona, odvolávame sa na pôvodný, hebrejský text. Tak môžeme všetko, čo vychádza z prameňa, opäť nachádzať v potokoch“ (Ep. 106, 2). Hieronym mnohé biblické texty aj komentoval. Podľa neho majú komentáre ponúkať viaceré názory, „aby obozretný čitateľ po prečítaní rozličných vysvetlení a po oboznámení sa s viacerými názormi, medzi ktorými volí, mohol posúdiť, ktoré z nich sú najprijateľnejšie, a ako skúsený zmenárnik odmietnuť falošnú mincu“ (***Contra Rufinum*** 1, 16).

Hieronym sa rozhodne staval proti heretikom, ktorí napádali tradíciu a vieru Cirkvi. Poukázal aj na význam a hodnotu kresťanského písomníctva, ktoré sa už stalo skutočnou kultúrou, porovnateľnou s klasickou. Hieronym to urobil v diele ***De viris illustribus*** (***O slávnych mužoch***), v ktorom predstavuje životopisy vyše stovky kresťanských autorov. Napísal tiež životopisy mníchov, ktorými – popri duchovných profiloch – objasňoval aj mníšsky ideál. Okrem toho preložil rôzne diela gréckych autorov. A napokon vo svojej zbierke listov ***Epistolarium***, majstrovskom diele latinskej literatúry, Hieronym prejavuje svoje charakteristické črty vzdelanca, askétu a duchovného vodcu.

A čo sa môžeme od sv. Hieronyma naučiť my? Zdá sa mi, že predovšetkým milovať Božie slovo vo Svätom písme. Sv. Hieronym hovorí: „Nepoznať Písma znamená nepoznať Krista.“ Preto je dôležité, aby každý kresťan žil v kontakte a v osobnom dialógu s Božím slovom, ktoré nám bolo darované vo Svätom písme. Tento náš dialóg s ním musí mať vždy dva rozmery: na jednej strane to musí byť osobný dialóg, lebo Boh hovorí cez Sväté písmo s každým z nás a pre každého z nás má posolstvo. Sväté písmo máme čítať nielen ako slová z minulosti, ale ako Božie slovo, ktoré sa obracia aj na nás, a usilovať sa pochopiť, čo nám Pán chce povedať. Aby sme neupadli do individualizmu, musíme mať na pamäti, že Božie slovo sme dostali práve na to, aby sme budovali spoločenstvo, aby sme sa zjednotili v pravde na našej ceste k Bohu. Teda hoci Božie slovo vždy zostáva osobným slovom, je aj slovom na budovanie spoločenstva, buduje Cirkev. Preto ho musíme čítať vždy v spoločenstve so živou Cirkvou. Privilegovaným miestom na čítanie a počúvanie Božieho slova je liturgia, v ktorej slávením Božieho slova a slávením prítomnosti Kristovho tela vo sviatosti uskutočňujeme Božie slovo v našom živote a sprítomňujeme ho medzi nami. Nikdy nesmieme zabudnúť na to, že Božie slovo je nadčasové. Ľudské názory prichádzajú a odchádzajú. To, čo je dnes supermoderné, zajtra bude zastarané. Božie slovo je však slovom večného života, nosí v sebe večnosť, platí vždy. Ak teda v sebe nosíme Božie slovo, nosíme v sebe večnosť, večný život.

Uzavriem preto slovami sv. Hieronyma sv. Pavlínovi z Noly. Významný exegéta v nich vyjadruje práve tú skutočnosť, že v Božom slove prijímame večnosť, večný život. Sv. Hieronym hovorí: „Usilujme sa naučiť sa na zemi tie pravdy, ktorých pevnosť pretrvá aj v nebi.“ (Ep. 53, 10) ■

preložila Mária Spišiaková

Vážená redakcia Slova,

prednedávnom vykázali z chrámu v Levoči nevidiacu dievčinu s vodiacim psom s odôvodnením, že to narušuje posvätnosť miesta a pes môže ublížiť ostatným prítomným v chráme. Ako vnímate tento postoj?

váš čitateľ Juraj

Milý čitateľ,

takúto situáciu treba riešiť veľmi citlivo. Bolo by možno ideálne, keby bol nevidiaci človek ochotný so svojím špeciálne cvičeným vodiacim psom zostať v zadnej časti chrámu. Na druhej strane, niekto by aj toto mohol nazvať diskrimináciou. A keby aj zostal v zadnej časti chrámu, keď pôjde na sväté prijímanie, musí prísť dopredu. Iné je to v prípade, ak ide o veriaceho človeka, ktorý patrí do farnosti a pravidelne prichádza do chrámu. Farské spoločenstvo sa nemôže uzavrieť do seba tak, aby nevidelo potrebu pomoci takémuto človekovi. Možno by celú záležitosť vyriešilo to, keby boli naše farnosti, hlavne v mestách, pripravené na podobné situácie a ponúkli by takémuto človekovi pomoc vo forme sprievodcu v chráme, ktorý by sa nevidiacemu človeku venoval a sprevádzal by ho. Nemožno obísť ani to, že v chráme sa môžu nachádzať aj ľudia, ktorí sú alergickí na psiu srsť alebo majú pre nejaký nepríjemný zážitok z akéhokoľvek psa panický strach.

Myslím si však, že táto otázka vychádza iba z medializovanej udalosti v Levoči, v skutočnosti však nie je problémom našich farností. Možno by naozaj nastal problém, keby do chrámu prišli viacerí nevidiaci ľudia so psami. Mohlo by to narušať slávenie Eucharistie. Ale samozrejme aj takáto situácia sa dá v živom farskom spoločenstve riešiť. Uvažujme však ešte o jednom rozmere daného problému. Nevidiaca z Levoče, ktorej problém bol medializovaný, si zaobstarala psa preto, lebo chce byť samostatná a nezávislá od rodičov či priateľov. Cirkev je však spoločenstvo Božieho ľudu. Preto je táto otázka aj určitou sondou do našich farností, či sme sa v nich vo svojej prirodzenej náboženskosti priveľmi neuzavreli do svojho individuálneho vzťahu s Bohom. Len ja a môj Boh. Práve takéto situácie, na ktoré poukazuje aj položená otázka, môžu byť pre naše farnosti a pre každého z nás – v tomto prípade pre vidiaceho i nevidiaceho – určitým testom. Odpoveď zakončím citátom z Božieho slova: „Ako Boží vyvolenci, svätí a milovaní, oblečte si hlboké milosrdenstvo, láskavosť, pokoru, miernosť a trpezlivosť... Ale nad všetko toto majte lásku, ktorá je zväzkom dokonalosti“ (Kol 3, 12 – 14).

Ľubomír Petrík

■ ***Úloha laikov v univerzitnej pastorácii*** – touto témou rezonovalo európske stretnutie národných zástupcov biskupských konferencií Európy, ktoré sa konalo od 25. do 27. septembra v portugalskom meste Porto. Na kongrese sa zúčastnilo vyše 60 delegátov z celej Európy. Slovensko zastupovali Ján Štefanec a Lukáš Zacha s témou *Laici a médiá v univerzitnej pastorácii na Slovensku*.

■ **Relikvie sv. Terezky z Lisieux v anglikánskej katedrále** v Yorku boli po prvýkrát vystavené k úcte 1.a 2. októbra.

■ **Plenárne zasadnutie predsedov biskupských konferencií Európy** na tému *Cirkev a štát dvadsať rokov po páde Berlínskeho múru* sa skončilo 4. októbra v Paríži. Stretnutie zorganizovala Rada konferencií biskupov Európy (CCEE). Jeho účastníci vydali posolstvo s názvom *Európa, odvahu!* s podtitulom *Znovuobjaviť pohnútky na ohlasovanie nádeje*.

■ **V poľskom Gdaňsku sa od 8. do 11. októbra uskutočnili Prvé katolícke sociálne dni**, ktorých témou bola *Solidarita – úloha pre Európu*. Podujatie pripravila komisia ustanovená biskupom Adrianom van Luynom zložená z biskupov, kňazov, rehoľníkov a laikov z 20 európskych krajín. Europoslankyňa Záborská hovorila na európskom podujatí o ochrane prirodzenej rodiny.

■ **Pod záštitou Pápežskej teologickej fakulty Marianum sa v Ríme konalo 17. medzinárodné mariologické sympózium**, ktorého hlavnou témou bola *Dogma o Nanebovzatí Panny Márie*. V posledný deň stretnutia – 9. októbra – bola udelená cena Reného Laurentina *Pro Ancilla Domini* pátrovi Luigimu Gamberovi, docentovi mariánskej patristiky.

■ **Svätá stolica 10. októbra vyjadrila svoju pozitívnu reakciu v súvislosti s udelením Nobelovej ceny za mier** americkému prezidentovi Barackovi Obamovi a vyjadrila želanie, „aby toto významné ocenenie bolo povzbudením k ďalšiemu pokračovaniu v tomto náročnom, ale podstatnom úsilí pre budúcnosť ľudstva..."

Poďakovanie Svätého Otca za pozdravný list z Ľutiny

Štátny sekretariát zaslal Mons. Ján Babjakovi SJ, prešovskému arcibiskupovi metropolitovi, list z 1. septembra 2009 v tomto znení:

Snímka: Mária Žarnayová

Jeho Svätosť Benedikt XVI. s vďakou prijal pozdravný list od pútnikov zhromaždených pri príležitosti odpustovej slávnosti Zosnutia Panny Márie, ako aj posviacky rozšírenej a obnovenej baziliky minor v Ľutine.

Svätý Otec ďakuje za milú spomienku v modlitbe a povzbudzuje k intenzívnejšiemu životu podľa Božieho slova, podľa vzoru Presvätej Bohorodičky. Rád udeľuje osobitné apoštolské požehnanie Vám, Excelencia, duchovenstvu, rehoľným osobám, dobrodincom pútnického miesta a všetkým účastníkom púte.

S úctivým pozdravom v Kristovi
Mons. Peter B. Wells, asesor

V Pápežskom slovenskom kolégiu v Ríme slávnostne otvorili nový akademický rok

Slávnostným Veni Sancte sa v kaplnke Pápežského slovenského kolégia sv. Cyrila a Metoda v Ríme začal 10. októbra pre slovenských kňazov študujúcich v Ríme nový akademický rok. Hlavným celebrantom a kazateľom bol arcibiskup Cyril Vasiľ SJ, sekretár Kongregácie pre východné cirkvi. Koncelebrovali Mons. Vladimír Stahovec, rektor kolégia, a Marek Haratim, vicerektor.

Arcibiskup v homílii vyzval študentov k získavaniu vedomostí a skúseností na rovine akademickej, ľudskej i náboženskej a k využitiu príležitostí spoznávať rôznorodosť a bohatstvo univerzálnej Cirkvi. Osobným svedectvom, oživeným príhodami zo študentského i kňazského života, povzbudil mladých kňazov k prekonávaniu ťažkostí a k úsiliu napredovať.

Po svätej omši nasledovalo neformálne priateľské stretnutie študentov a hostí. Na slávnosti sa zúčastnil aj veľvyslanec SR vo Vatikáne Jozef Dravecký s manželkou. V tomto roku má kolégium 18 študentov, z toho 16 kňazov a 2 laikov, ktorí si prehlbujú svoje vzdelanie formou licenciátneho a doktorandského štúdia.

Tisíce kňazov putovali do Arsu

„Buďte svedkami milosrdenstva"– týmito slovami Jána Pavla II. vyslovenými v Poľsku v roku 2002 sa kardinál Christoph Schönborn obrátil na tisíce kňazov z mnohých krajín, ktorí sa stretli vo francúzskom Arse počas siedmich dní od 27. septembra do 3. októbra pri príležitosti prebiehajúceho Roka kňazov.

Tieto slová sa dotkli srdc veľkého zhromaždenia kňazov – bielych, čiernych, vietnamských, indických alebo prichádzajúcich až z ďalekých ostrovov Pacifiku, ktorí rozjímali nad tým, v čom spočíva „radosť byť kňazom". Kardinál pripomenul účastníkom dôležitosť neustáleho spoliehania sa na Božie milosrdenstvo. Ako zdôraznil, „len tak môžeme hľadieť do tváre našej slabosti. Ak chýba vnímanie Božieho milosrdenstva, ľudia neunesú pravdu. Vo svete bez milosrdenstva všetci smerujú k sebaospravedlňovaniu a obviňovaniu iných a vo chvíli, keď človek spoznáva svoju slabosť, je pokúšaný k znechuteniu a zúfalstvu".

Snímka: 3.bp.blogspot.com

„Samotným srdcom kňazskej služby," podčiarkol kardinál Schönborn, „je Eucharistia – obeta, ktorá nabáda oslavovať v tichu vnútra." „Ja sám, to priznávam, často prichádzam do sakristie neskoro. Stíšme sa k modlitbe aspoň počas obliekania," dodal viedenský arcibiskup.

Na záver ešte kardinálova odpoveď ohľadom krízy povolaní: „Verím, že povolania v skutočnosti sú a sú početné. Často nedozrejú z dôvodu akejsi klímy nerozhodnosti, ktorou spoločnosť nakazila mladých. Stretávam mužov, ktorí v 40-tke vstupujú do seminára. Už v 20-tke mali túžbu, ale nikto im nepomohol porozumieť jej. Verím, že Boh volá vždy. Len aby sme ho dokázali počuť."

V Humennom postavili nový kríž

(Humenné, Michal Onderko) Na hlavnej križovatke pred mestom Humenné smerom od Michaloviec a Vranova nad Topľou pribudol monument – Kristov kríž. V nedeľu 20. septembra 2009 v rámci odpustovej slávnosti Povýšenia sv. Kríža protopesbyter Michal Onderko vyzdvihol jedinečnosť tejto slávnosti. Kríž posvätil vladyka Ján Babjak SJ, prešovský arcibiskup a metropolita. Kríž dali postaviť gréckokatolícki veriaci z Humenného. Je vysoký 6 metrov. Vyhotovili ho poľskí majstri zo švédskej žuly. Hodnota kríža je 11 000 eur.

Zemplínčania vystúpili na litmanovskú horu

(Trhovište, Pozdišovce, -ver) 15. septembra sa veriaci dvoch farností – Trhovišťa a Pozdišoviec mali možnosť na sviatok Spolutrpiacej Bohorodičky zúčastniť na púti do Litmanovej. Na horu Zvir vystúpili spoločnou modlitbou krížovej cesty, pri ktorej sa modlili za uzdravenie. Slávením sv. liturgie si vyprosovali milosť stáť pod krížom ako Mária a sv. Ján, k čomu ich v homílii povzbudzoval otec Ján Lemeš. Po Molebene k Presvätej Bohorodičke a poďakovaní otcovi Vasiľovi Kindjovi sa vydali do Ľutiny. V autobusoch kňazi pútnikom prečítali históriu tohto najväčšieho gréckokatolíckeho pútnického miesta. Po nej nasledovala posledná zastávka v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Prešove. Prehliadku doplnil výklad otca Maroša Rinika. Púť zakončili poklonou pri hroboch hieromučeníkov P. P. Gojdiča a V. Hopka a uctením kópie Turínskeho plátna.

Zbor zo Svidníka ďakoval za svoj zrod

(Svidník, Marta Nastišinová) Počas ďakovnej púte 27. septembra navštívil Zbor Presv. Bohorodičky zo Svidníka biskupskú rezidenciu a katedrálny chrám v Prešove. Účastníkov sprevádzal otec Peter Vansáč, farár farnosti Svidník-Záhradná. Spolu s hlavným celebrantom – riaditeľom Arcibiskupského úradu v Prešove otcom Ľubomírom Petríkom sa zúčastnili na sv. liturgii v katedrálnom chráme. Pred sv. liturgiou si krátkym pásmom uctili pamiatku blahoslavených mučeníkov. Po sv. liturgii otec Petrík oboznámil účastníkov s históriou arcibiskupstva. Na záver púte návštevníkov prekvapili prešovskí zboristi veľmi chutným agapé.

V októbri pred 10 rokmi na popud otca Ľubomíra Petríka, v tom čase správcu farnosti Svidník, zbor pod vedením p. Anny Loziňákovej začal nacvičovať prvé liturgické skladby.

Otec Vasil Prokipčák by oslávil 95. narodeniny

Tohto roka uplynulo 5 rokov od chvíle, čo nás predišiel k Pánovi kanonik, titulárny arcidekan, monsignor, náš spolubrat, dlhoročný farár farnosti Chmeľová otec Vasil Prokipčák, ktorý by 28. októbra oslávil svoje 95 narodeniny.

Narodil sa 28. októbra 1914 v Borove. Jeho rodičia Vasil a Anna mali šesť detí. Vasil bol najmladším. Gymnaziálne štúdiá absolvoval na Slovenskom evanjelickom kolegiálnom gymnáziu v Prešove. Po maturitnej skúške nastúpil do seminára v Prešove na štúdium teológie. Po získaní absolutória z teológie v roku 1939 rok pracoval na Notárskom úrade v Habure. 12. septembra 1940 uzavrel v Chráme Narodenia Panny Márie v Miklušovciach sviatosť manželstva s Máriou Schudichovou, dcérou gréckokatolíckeho kňaza Adalberta Schudicha. Boh im požehnal osem detí. Kňazskú vysviacku prijal 8. októbra 1940 v kaplnke biskupskej rezidencie v Prešove z rúk blahoslaveného otca biskupa Pavla Petra Gojdiča OSBM. Bol správcom vo farnostiach Šemetkovce, Nižná Pisaná a Svidník. Tam ho zastihol smutný Prešovský sobor. Otec Vasil bol vzatý do vyšetrovacej väzby v Prešove a 7. júla 1950 nastúpil na 24 mesiacov na „prevýchovu" do TNP Nováky. V jeseni 1950 ho previezli do Hlohovca a v júni 1951 do Podolínca.

Po prepustení z Podolínca bol poslaný do vyhnanstva na Moravu. Do Svidníka sa vrátil v marci 1969, ale iba sám, lebo nemal kde bývať. Po krátkom pôsobení vo Svidníku sa stal správcom farnosti Havaj a 16. júla 1969 správcom farnosti Chmeľová. Tu pôsobil až do odchodu do dôchodku v roku 1995. Ako dôchodca účinkoval ešte ako výpomocný duchovný a do 30. júna 1998 viedol farnosť Becherov. Za svoju dlhoročnú obetavú prácu mu boli udelené tituly arcidekan, monsignor a titulárny kanonik. Vždy bol pokojný, plný optimizmu a chuti do života, keď sa však diala neprávosť, nezostal ticho, vedel sa rázne ozvať. Miloval Cirkev, svoj obrad i rusínsky národ.

Zomrel v sobotu 29. mája 2004 v 89. roku života. Posledná rozlúčka s otcom Vasiľom sa uskutočnila 2. júna 2004 v Chráme Zosnutia Presvätej Bohorodičky v Chmeľovej. Pohrebné obrady viedol emeritný otec biskup Ján Hirka a generálny vikár Prešovskej eparchie otec Vladimír Skyba. Pochovaný je na miestnom cintoríne v Chmeľovej.

Večná mu pamiatka!

ISPB

■ **Vedenie Kolégia Antona Neuwirtha pri príležitosti otvorenia akademického roka privítalo 21. septembra prvých študentov** a niekoľko desiatok významných hostí. Prvý akademický rok kolégia uviedol v Ivanke pri Dunaji slávnostnou svätou omšou arcibiskup a metropolita Mons. Stanislav Zvolenský. Medzi prítomnými hosťami nechýbali ani dcéra Antona Neuwirtha, europoslankyňa Anna Záborská, predstavitelia Spoločnosti Ježišovej na Slovensku, poslanec NR SR Pavol Hrušovský a ďalší významní predstavitelia spoločenského a akademického života. Študenti Kolégia Antona Neuwirtha tento týždeň absolvovali úvodné stretnutia o duchovnom a komunitnom živote v kolégiu, ako aj prvý seminár s Williamom Carrollom z Oxfordskej univerzity, ktorý bude študentov štyri týždne viesť pri čítaní *Vyznaní* sv. Augustína.

■ **Prezentácia zborníka *Pastorácia Rómov* sa uskutočnila v utorok 29. septembra v Účelovom zariadení Ministerstva kultúry SR v Bratislave.** Zborník vznikol na základe rovnomenného odborného seminára, ktorý 15. októbra 2008 usporiadal Ústav pre vzťahy štátu a cirkví. Ako uvádza editorka Lucia Grešková, „jeho cieľom bolo nájsť také mechanizmy podpory (zo strany štátu) pastoračných a iných aktivít cirkví a náboženských spoločností, ktoré napomôžu riešeniu rómskej otázky v Slovenskej republike".

■ **Na Ministerstve vnútra SR odhalili obraz patróna policajtov.** Na cirkevný sviatok sv. archanjela Michala 29. septembra v budove Ministerstva vnútra SR ho slávnostne inštalovali. Za účasti príslušníkov a zamestnancov ministerstva obraz požehnal biskupský policajný vikár Mons. František Bartoš. Kópie originálu budú distribuované cez policajných kaplánov na všetky riaditeľstvá Policajného zboru SR. Autorom obrazu je akademický maliar Stanislav Lajda.

■ **Vladyka Milan Chautur zavítal 19. septembra do obce Jovsa.** Program stretnutia otvorila archijerejská svätá liturgia, ktorú slúžil

vladyka Milan, miestny kňaz otec Michal Šandor a kňazi z okolitých farností.
Potom mladí, starší, ale aj rodiny s deťmi uskutočnili výstup na vrch Vihorlat, ktorý sa nachádza v nadmorskej výške 1 076 m. Vihorlat – miesto, ktoré prekvapí, občas po výstupe vyrazí dych pohľadom na prekrásnu prírodu Vihorlatských vrchov a vodnú plochu Zemplínskej Šíravy. Po namáhavom výstupe sa mali možnosť občerstviť a posilniť kotlíkovým guľášom na Obecnom úrade v Jovse. Nasledovali športové hry s vladykom Milanom na školskom dvore. Skvelí ľudia z blízkych dedín so svojimi duchovnými otcami v prítomnosti vladyku Milana zažili posilnenie vo viere.

Katarína Kereštanová

■ **29. septembra oslávil Rudolf Dobiáš životné jubileum – 75 rokov života.** Tomuto spisovateľovi, politickému väzňovi, nositeľovi viacerých literárnych ocenení bola udelená v roku 2004 aj Cena Fra Angelica za prínos kresťanských hodnôt do umenia Radou pre vedu, vzdelanie a kultúru Konferencie biskupov Slovenska. Pri príležitosti životného jubilea tohto významného človeka sa 8. októbra v priestoroch sobášnej siene Mestského úradu v Trenčíne uskutočnila prezentácia jeho novej knihy s názvom *Litánie k slobode*.

■ **Biskup Tomáš Galis oslávil 10. výročie biskupskej vysviacky medzi svojimi rodákmi.** V sobotu 3. októbra vo Vrútkach sa na ďakovnej svätej omši žilinského diecézneho biskupa okrem početného zástupu rodákov a priateľov zúčastnili tiež kňazi pochádzajúci z tejto farnosti. Okrem nich tu v mene všetkých občanov Vrútok otca biskupa privítal aj primátor mesta Ing. Miroslav Mazúr.

■ **Októbrová fatimská sobota v Klokočove** bola tematicky zameraná na pedagógov a študentov cirkevných škôl Košickej eparchie. Prednášku o zmysle katolíckych cirkevných škôl predniesol riaditeľ DŠÚ Peter Orenič. Vladyka Milan, košický eparcha, posvätil nové biskupské rúcho, ktoré mu darovala klokočovská farnosť. Pri archijerejskej liturgii

Kňazi Bratislavskej eparchie budovali bratské spoločenstvo

(Bratislava, Stanislav Gábor) V stredu 23. septembra o 10.00 hod. sa modlitbou tretej hodinky časoslova začal v Katedrále Povýšenia sv. Kríža v Bratislave kňazský deň Bratislavskej eparchie. Na stretnutie so svojím biskupom sa zišlo devätnásť kňazov eparchie, z ktorých traja sa na takomto stretnutí zúčastnili po prvýkrát.

Kňazský deň bol venovaný súhrnnej situácii vo farnostiach eparchie, pastoračným problémom, ako aj perspektívam rozvoja farností.

V rámci Roka kňazov si prítomní vypočuli príhovor P. Juraja Andreja Mihályho OFM, provinciála Rehole františkánov na Slovensku, ktorý poukázal na príklad veľkého svätca Františka Assiského, zvlášť pokiaľ ide o jeho vzťah ku Kristovi a k Eucharistii. Kňazi si vypočuli prezentáciu regionálnej koordinátorky oblastných centier Ing. Jaroslavy Kmecovej zo Združenia kresťanských spoločenstiev mládeže (ZKSM). Bratislavská eparchia tvorí oblastné centrum Kéfas, ktorého vedúcim je otec Igor Cingeľ, gréckokatolícky farár z Trenčína. So svojím príspevkom vystúpil aj Stanislav Gábor, ktorý bližšie informoval o prezentácii eparchie v kresťanských médiách, o forme a spôsobe písania správ zo života farnosti. Otec Peter Komanický, národný moderátor Hnutia Svetlo – Život, informoval o rozvíjajúcej sa komunite tohto hnutia v Prešove a o oázach hnutia pre rodiny kňazov.

Stretnutie sa nieslo v otvorenom a bratskom duchu a vyvrcholilo slávením sv. liturgie v katedrálnom chráme, ktorému predsedal za účasti kňazov vladyka Peter.

V Hrabskom predstavili dva zaujímavé filmové dokumenty

(Hrabské, Ľuboš Roman) Spoločenská sála Obecného úradu v Hrabskom bola v nedeľu 27. septembra miestom výnimočného podujatia. Podobne ako deň predtým v Beloveži, aj tu sa

uskutočnilo premietnutie dvoch filmových dokumentov, ktoré sa zrodili v rámci projektu *Rusíni vo filmovom dokumente*. Prvý film režiséra Vincenta Bujňáka z Bardejova predstavuje život a dielo gréckokatolíckeho kňaza Emila Kubeka, ktorý sa okrem svojej dušpastierskej práci venoval aj kultúrnemu a národnému povzneseniu našich veriacich nielen u nás doma, ale aj v zámorí. Zatiaľ čo atmosféra prvého filmu pôsobí ako pohladenie duše, druhá snímka núti človeka k hlbokému premýšľaniu nad dobou spred niekoľkých desaťročí, ktorej mnohé dôsledky pretrvávajú dodnes. Niet sa čomu diviť, veď jej autorka, mladá režisérka Ivana Lempeľová z Bratislavy (rodáčka z Bardejova), sa pustila do veľmi náročnej práce: stručnou filmárskou rečou predstaviť osobnosť biskupa Vasiľa Hopka. Na premiérovom premietnutí filmu o Vasiľovi Hopkovi v jeho rodnej obci nechýbala rodina Vasiľa Hopka, rodáci a tvorcovia oboch filmov. Tých v svojom mene a v mene obecnej samosprávy privítala starostka Anna Galuščáková. Domáci Hrabčania mohli medzi sebou privítať oboch režisérov, podpredsedu Združenia inteligencie Rusínov Slovenska (ZIRS) v Bratislave Jána Lipinského s manželkou, predsedu Rusínskej obrody-Regionálneho klubu v Bardejove Ivana Banduriča aj vicekancelára Gréckokatolíckeho arcibiskupského úradu v Prešove otca Františka Dancáka. Pri príležitosti životného jubilea odovzdala starostka otcovi F. Dancákovi titul čestného občana obce Hrabské. Rovnakým spôsobom si samospráva Hrabského uctila aj bl. vladyku V. Hopka, ktorý dostal titul čestný občan obce in memoriam. Toto ocenenie v podobe slávnostnej listiny si z rúk starostky prevzal správca miestnej farnosti otec Radovan Kuzmiak. Po záverečných príhovoroch tvorcov filmu a po odovzdaní ocenení dobre padla čaša vína, na ktorú prítomných pozval Ján Lipinský, a tanier pravej domácej *máčanky*.

Súčasťou podujatia bola komentovaná prezentácia záberov z nakrúcania filmu o bl. biskupovi Vasiľovi Hopkovi v podaní p. Jána Lipinského.˝

V Prešove sa skončila medzinárodná konferencia *Sacrum a príroda*

(Prešov, Ľubomír Petrík) Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity (GTF PU) v Prešove a Pápežská univerzita Jána Pavla II. v Krakove zorganizovali 25. a 26. septembra medzinárodnú vedeckú konferenciu *Sacrum a príroda*.

V piatok 25. septembra na GTF PU v Prešove odzneli jednotlivé prednášky. V úvode prednáškového dňa vystúpil s príhovorom rektor PU prof. René Matlovič. Okrem iného povedal, že konferencia dokazuje neustále zvyšovanie kvality GTF, o čom hovorí aj komplexná akreditácia. Prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ vyzdvihol aktuálnosť konferencie v čase mnohých ekologických zmien na našej planéte. Dekan GTF PU prof. Peter Šturák vyjadril presvedčenie, „že táto medzinárodná vedecká konferencia zapadá do permanentnej snahy fakulty o neustálu internacionalizáciu vysokoškolského štúdia".

V odborných prednáškach zazneli mnohé hlboké myšlienky, ale aj niektoré podnetné návrhy. Zo Slovenska boli hlavnými organizátormi otec Peter Tirpák. a Doc. Marek Petro z GTF PU spolu s konferenčným výborom. Nechýbali prednášky o Slovenskom raji, o ktorom bol premietnutý aj film, o morálnej povinnosti ochrany životného prostredia, o prírode ako meditačnom prostredí a iné, v ktorých bol napr. zdôraznený fakt, že kresťanstvo a židovstvo veľmi jasne rozlišujú medzi stvorenstvom a Stvoriteľom. Prednášatelia konštatovali, že človek má právo na zdravé životné prostredie a že ekologická kríza nie je iba ekonomickou, ale predovšetkým morálnou záležitosťou. Preto sa hovorí o potrebe ekológie ducha.

Popoludní si poľskí hostia prezreli gréckokatolícku Katedrálu sv. Jána Krstiteľa, arcibiskupskú rezidenciu a mesto Prešov. Prvý deň konferencie bol zakončený archijerejskou svätou liturgiou o 17.00 hod. v Katedrále sv. Jána Krstiteľa, ktorú slávil prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ, predseda Environmentálnej subkomisie KBS. Homíliu predniesol otec RNDr. Jozef Voskár.

V sobotu 26. septembra konferencia pokračovala návštevou Národného parku Slovenský raj, ktorá bola spojená s túrou na Kláštorisko, kde o 15.00 hod. vladyka Ján Babjak SJ spolu so 100 účastníkmi slávil Ďakovný akatist. Pred modlitbou Doc. Michal Slivka poskytol účastníkom archeologický a historický výklad o kartuziánskom kláštore na Kláštorisku.

Spoluorganizátormi konferencie boli Gréckokatolícke arcibiskupstvo v Prešove, Konferencia biskupov Slovenska – Environmentálna subkomisia, NP Slovenský raj a Prešovský samosprávny kraj. Na konferencii bol už k dispozícii zborník z jej prednášok.

Mediálnymi partnermi boli TK KBS, Rádio Lumen, TV Lux, Katolícke noviny, Slovo – časopis Gréckokatolíckej cirkvi, Prameň – časopis gréckokatolíckych seminaristov a Cesta – mesačník o abstinencii, bezdomovectve a kvalite života.

Prvoprijímajúce deti putovali za svätými

(Stará Ľubovňa, -ver) V sobotu 19. septembra sa prvoprijímajúce deti z Farnosti Matky ustavičnej pomoci v Starej Ľubovni vybrali po stopách blahoslavených mučeníkov. Navštívili Katedrálu sv. Jána Krstiteľa v Prešove, kde sa dozvedeli viac zo života blahoslavených biskupov P. P. Gojdiča a Vasiľa Hopka. Potom putovali do Stropkova, kde navštívili gréckokatolícky chrám pri kláštore otcov redemptoristov a ZOO v Stropkove. Cieľovou zastávkou bol Chrám Zoslania Svätého Ducha pri kláštore otcov redemptoristov v Michalovciach. Pri ostatkoch bl. o. M. D. Trčku slávili sv. liturgiu, ktorá bola vyvrcholením putovania.

udelil tajomstvo myropomazania piatim študentom. V kázni poukázal na Pannu Máriu ako prototyp múdrosti podľa Boha.

MH

■ **Na hore Zvir sa zišlo počas prvej októbrovej nedele neobyčajne veľa mariánskych ctiteľov.** Svätú liturgiu celebroval a homíliu predniesol otec Vasiľ Kindja. Koncelebrantmi boli správca litmanovskej farnosti otec Rastislav Janičko a vicekancelár arcibiskupstva otec František Dancák. Pútnici okrem iného mohli ďakovať za to, že sa na hore Zvir vyspovedal, a tým po 54 rokoch vrátil do náruče Cirkvi pútnik Štefan. Po svätej liturgii bola požehnaná socha bl. hieromučeníka P. P. Gojdiča.

Monika Tančáková

■ **Štvordňová duchovná obnova v Rakovci nad Ondavou** vyvrcholila v nedeľu 4. októbra odpustovou slávnosťou. Veriaci sa mali možnosť už od pondelka duchovne obnoviť. V piatok zavítal do farnosti kancelár gréckokatolíckeho Eparchiálneho úradu v Košiciach otec Cyril Jančišin st., v sobotu protopresbyter otec Michal Zorvan z Vranova nad Topľou. V nedeľu sa za hojnej účasti veriacim prihovoril otec Dušan Seman, trebišovský protopresbyter.

Milan Mojžiš

■ **Sv. Katarína Alexandrijská bola vyhlásená za oficiálnu patrónku slovenských železničiarov**. Dekrétom, ktorý podpísali prefekt kongregácie kardinál Antonio Canizares Llovera a sekretár dikastéria Joseph Augustine Di Noia OP, to potvrdila Kongregácia pre Boží kult a disciplínu sviatostí 1. októbra 2009.

■ **Modlitba.sk má 3 roky.** Neoficiálny slovenský katolícky modlitbový portál vznikol 8.októbra 2006 ako súkromná iniciatíva v priestoroch Kňazského seminára v Badíne. Dnes ho navštevuje takmer 1 400 denných čitateľov. Stránka ponúka aktualizovanú ponuku modlitieb, informácií o podujatiach, kázní, katechéz či zamyslení.

(neoznačené správy sú zo servisu TK KBS)

5. októbra sa v najväčšom a najznámejšom odpustovom mieste v Ľutine uskutočnila Metropolitná púť gréckokatolíckych biskupov a kňazov.

Deň spoločnej modlitby

Ľubomír PETRÍK

Po prvýkrát v histórii sa v bazilike minor v Ľutine uskutočnila v pondelok 5. októbra pri príležitosti mimoriadneho Roka kňazov Metropolitná púť biskupov a kňazov Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku.

Prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ, košický eparcha Milan Chautur CSsR, bratislavský eparcha Peter Rusnák, 300 kňazov z archieparchie a dvoch eparchií, všetkých 67 seminaristov z Gréckokatolíckeho kňazského seminára bl. biskupa Pavla Petra Gojdiča a približne 40 manželiek kňazov začali púť slávením archijerejskej svätej liturgie. Hlavným slúžiteľom bol vladyka Ján. V homílii sa prihovoril vladyka Milan. Položil v nej otázku, akých ľudí si to vlastne Pán povolal. Čo sa dá očakávať od rybárov? Nemáme si čo namýšľať. Musíme sa zaradiť medzi tých, ktorých chcel sám Ježiš, teda medzi slabých, hriešnych, chudobných aj nevzdelaných, často nemotorných, aby sme mohli byť blízki všetkým ľuďom. Pomenoval veľké nebezpečenstvo, ktoré číha aj na kňazov, keď si o sebe začnú veľa namýšľať. Kristus si povolal slabých, aby sa v ich živote mohla ukázať jeho moc. „Kňaz sa nemusí báť, že keď je bezvýznamný, aj jeho účinkovanie je bezvýznamné. Veď rybári naplnili múdrosťou tento svet. Naše kňazské pôsobenie sa musí posunúť do polohy služobníka. Do polohy slabého, ktorý sa v Kristovi stáva silným.“ Na konci liturgickej slávnosti si účastníci púte vypočuli pozdravný list

Snímky: Mária Žarnayová

emeritného prešovského biskupa Jána Hirku, ktorý vyjadril poďakovanie za pozvanie na púť a vďačnosť Bohu, že môže byť na nej účastný aspoň duchovne. „Teraz ako emeritný biskup sa už teším zo všetkého, čo naša Gréckokatolícka cirkev na Slovensku dosiahla a modlím sa za všetkých vás tak, ako sa modlí otec za svoje deti. Zároveň vás prosím, aby ste si vo svojich modlitbách spomenuli aj na mňa.“

Program pokračoval katechézou vladyku Petra, v ktorej sa zameral na akútnu potrebu pastorácie evanjelizácie, pri ktorej však nemožno zanedbať v súčasnosti rozšírenú sviatostnú pastoráciu. „Nemôžeme zostať iba pri pastorácii udržiavania, lebo v nej nie je misijný rozmer. A ak Cirkev stráca tento rozmer, začne sa uzatvárať do exkluzivity.“ Povedal, že aj v našich farnostiach potrebujeme znaky, ktoré vie-

ru nevyžadujú, ale ju dávajú. Tento svet potrebuje vidieť v našich spoločenstvách morálny zázrak, teda Cirkev ako spoločenstvo spasených. Je nutné formovať znaky viery, ktorými sú láska v rozmere kríža a jednota. Toto treba robiť a sviatostnú pastoráciu nezanedbávať.

Po obedňajšej prestávke, ktorú kňazi využili na neformálne rozhovory a spoločné zdieľanie, nasledoval príhovor vladyku Jána, v ktorom sa zameral na kňazské manželstvá a rodiny v Gréckokatolíckej cirkvi. Najprv povedal, že kňaz má byť človek, ktorého charakterizuje veľký pokoj v srdci a radosť z daru kňazstva, a pokračoval: „Najväčšiu radosť mi robia kňazi. Ale, žiaľ, aj najväčšiu bolesť prežívam pri vašich zlyhaniach“. Zdôraznil dôležité miesto manželky kňaza v kňazskom manželstve a rodine, ale aj vo farnosti. Hovoril o manželstvách gréckokatolíckych kňazov, ktorí v ťažkých časoch zostali verní, na čom mali veľký podiel aj ich manželky. Sviatosť kňazstva a sviatosť manželstva sa nevylučujú. Manželka kňaza, ktorá je na duchovnej výške, vie aj manžela kňaza povzbudzovať k nezištnej službe pre rodinné i farské spoločenstvo. „Byť manželkou kňaza nie je výsada, ale povolanie k službe. V kňazskom manželstve sa úloha povolania a manželstva stotožňuje,“ povedal vladyka.

Pretože púť bola dňom modlitby, pokračovala spoločnou modlitbou Korunky Božieho milosrdenstva a večierňou. Záver patril besede s otcami biskupmi – členmi Rady hierarchov. Kňazi sa otvorene pýtali na konkrétne skutočnosti zo svojho účinkovania a života a vladykovia otvorene a konkrétne odpovedali.

Kňazi konštatovali, že to bol nádherný a obohacujúci deň – deň kňazského spoločenstva, deň spoločnej modlitby a oslavy Boha za dar kňazstva. Potvrdili to aj svojou aktívnou účasťou na celom programe púte. ■

Minirozhovor s Doc. ThDr. **Markom Petrom**, PhD., prednášajúcim na Katedre systematickej teológie GTF PU v Prešove

Boli ste jedným z organizátorov Konferencie *Sacrum a príroda*. Prečo ste si vybrali práve túto tému a v čom bola konferencia výnimočná?
Výber témy nezávisel od nás. Konferencia má už od r. 1994 svoju tradíciu v Poľsku. Prijali sme ponuku, ktorú nám v rámci medzinárodnej spolupráce predostrel prof. M. Ostrowski z Krakova. Výnimočnosť tohto ročníka spočíva v medzinárodnej spolupráci.

Ktoré podnety z tejto konferencie vás zaujali?
Zaujali ma všetky prednášky, nakoľko každá priniesla nové pohľady i spôsoby riešenia problematiky životného prostredia. Podnety, ktoré vzišli z konferencie, nezostanú len za akademickými múrmi. Výstupom konferencie je zborník s rovnomenným názvom. Obsah zborníka je vhodný nielen pre teológa, ale pre každého, kto má ochotu chrániť životné prostredie.

V rámci prednášok sa zdôraznila aj potreba ekológie ducha. Čo tento pojem znamená?
Veľkosť človeka nespočíva v tom, aké má vzdelanie, ale v tom, aký je. Lebo nie každý musí byť vzdelaný, no každý môže byť dobrý. Ľudské šťastie závisí od morálne žitého života. A morálne žitý život, to je ekológia ducha. Príroda je vyjavením ducha. Teda človek, ktorý sa snaží o ekológiu ducha, snaží sa i o ekológiu životného prostredia.

V rámci konferencie navštívili účastníci aj Slovenský raj. Prečo ste si vybrali práve tento spôsob pokračovania klasickej konferencie a práve túto lokalitu?
Pokračovanie konferencie v prírode má tiež svoju tradíciu. Mnohé ročníky konferencie sa realizovali priamo v prírode, napr. na turistickej chate. Našou ideou bolo konferenciu rozdeliť na akademickú časť a turisticko-duchovnú časť. Výber lokality NP Slovenský raj má svoje opodstatnenie v tom, že poľskí účastníci konferencie veľmi dobre poznajú Tatry, no zvyčajne nepoznajú iné krásy Slovenska. Ponúkli sme im teda Slovenský raj. V budúcnosti to bude iný krásny kút Slovenska.

Dada Kolesárová

V minulom roku sme na výzvu Svätého Otca Benedikta XVI. prežívali Rok sv. Pavla. V mnohých farnostiach sa konali biblické stretnutia nad jeho listami. O týchto chvályhodných aktivitách netreba pochybovať. Aké miesto však zaujalo Božie slovo v našich rodinách? Tento rok prežívame Rok kňazov. Ako kňaz si kladiem otázku: Pomohol nám predchádzajúci rok prijať za svoje Ježišove slová, ktoré zazneli pri diablovom pokúšaní na púšti: „Nielen z chleba žije človek, ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst" (porov. Mt 4, 4)?

Nech je v tvojom srdci

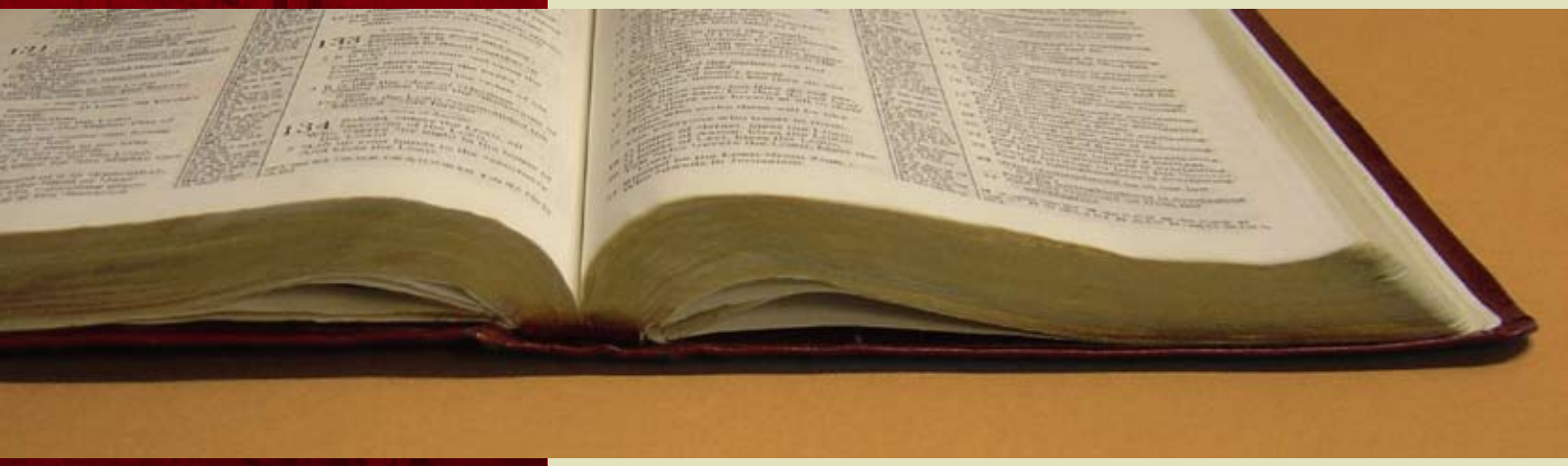

Maroš RINIK

Pohorie Sinaj nad Kláštorom sv. Kataríny

Stále viac pracujeme a hľadáme pozemský chlieb, ktorý nás nasýti iba dočasne. Vďaka tomu sú otcovia stále viac a viac odlúčení od svojich detí, manželia od svojich manželiek, deti nám vychovávajú médiá, reklama, internet, televízia...

Keď sa vo farnosti pýtam detí alebo mladých, či doma s rodičmi čítajú Bibliu, mnohí ju nikdy ani nevideli. Možno ju stará mama má niekde v sekretári odloženú a poriadne zaprášenú. Toto je ich skúsenosť s Božím slovom. Ak sa ich opýtam na najnovšiu superstar, najnovší módny hit alebo mobil, môžeme sa rozprávať aj hodiny. Bohu vďaka za všetkých, ktorí Sväté písmo doma čítajú a vysvetľujú, pretože im bol odovzdaný kľúč k Božiemu slovu. Nenachádzajú tam totiž len príbehy z histórie vyvoleného národa, zo života Ježiša Krista a prvých kresťanov, ale prijímajú ho ako „živé Božie slovo, účinné a ostrejšie ako každý dvojsečný meč; ktoré preniká až po oddelenie duše od ducha a kĺbov od špiku a rozsudzuje myšlienky a úmysly srdca" (Hebr 4, 12).

Ako teda správne pristupovať k Božiemu slovu?

Skúsme sa na to pozrieť. Boh viedol a formoval svoj vyvolený ľud skrze slovo. Reálne nič nenapísal. To podstatné, čo urobil, je, že sa dal spoznať cez pôsobenie v živote konkrétneho človeka. Podobne ani Ježiš Kristus nezanechal nič napísané. Ba ani apoštolom nerozdal brožúrky, ale poslal ich ohlasovať slovo spásy – radostnú zvesť. Biblia vo svojom základe neobsahuje intelektuálne pravdy, ale skôr referuje o divoch, ktoré Boh vykonal v dejinách ľudstva, aby ho zachránil. Takto je pochopiteľné, že pre Izrael niet rozdielu medzi slovom a udalosťou. U svätého apoštola Jána čítame: „Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh. Ono bolo na počiatku u Boha“ (Jn 1, 1 – 2). Keďže sme ľudia ovplyvnení západnou mentalitou, nerozumieme tomu celkom správne. Slovo chápeme ako niečo intelektuálne, rozumové, čo nás niečo naučí, je pre nás myšlienkou. Pri peknej kázni biskupa na slávnosti alebo kňaza si poplačeme, poučíme sa z príbehov a vraciame sa domov vzdelanejší, ale nič to nemení na našom spôsobe života. Zostávame takí ako predtým – ďalej ohovárame, kradneme, sme neverní... Pre Izrael je slovo oveľa bližšie ku konaniu. Je udalosťou. Boh povedal: „Buď svetlo!“ A bolo svetlo (Gn 1, 3). Slovo je tým istým konaním, v ktorom sa Boh zjavuje. V kresťanstve sa deje to isté. Vychádza z historického faktu, z istej udalosti, ktorú Boh koná. Pre Izrael slovo neznamená dať sa poučať, naučiť sa veciam, ale je tu sám Boh, ktorý nadväzuje s človekom kontakt.

Predstav si, že ideš po ulici uprostred množstva ľudí. Zrazu nejaká osoba, ktorú si dávno nevidel (a pritom si ju veľmi túžil stretnúť), zavolá tvoje meno. Niekto ťa zrazu spoznal. Zavolal ťa po mene a vstúpil do kontaktu s tebou. Vošiel do tvojho života. Nehovorí ti, že si skvelý alebo škaredý, sprav toto alebo svet je taký... Len na teba zavolal. Boh zvolal ponad všetky národy: Izrael! A ten zdvihol zrak, otvoril uši a stretol sa s Bohom, ktorý konal v jeho dejinách. Apoštoli ohlásili kerygmu (Ježiša Krista), ktorá zhromaždila ľudí a vytvorila spoločenstvá, kde sa toto slovo uskutočnilo. Podobne ako Panna Mária prijala ohlasovanie anjela, Svätý Duch na ňu zostúpil, a to Slovo sa stalo telom – uskutočnilo sa. Dôležité je, aby sme sa naučili počúvať. Potom Božie slovo uskutoční svoje poslanie. „Lebo ako spŕchne z neba dážď a sneh a nevráti sa ta, ale opojí zem, zúrodní ju, dá jej klíčiť a dá semä na siatie a chlieb na jedlo: tak bude moje slovo, ktoré mi vyjde z úst, nevráti sa ku mne naprázdno, ale urobí, čo som si želal, a vykoná, na čo som ho poslal.“ (Iz 55, 10 – 11)

Slovo má hlboký súvis aj s láskou. Počas druhej svetovej vojny urobili experiment, aby poznali pôvod ľudskej reči. V istom útulku pre opustené deti vybrali niekoľko detí, kŕmili ich, starali sa o ne, ale nedovolili rozprávať sa s nimi. Tieto deti nesmeli počuť žiadne slovo. Po niekoľkých dňoch začali deti chradnúť a pokus museli zrušiť, pretože by všetky zomreli. Po telesnej stránke dostávali všetko, ale chýbal im priamy vzťah medzi matkou a dieťaťom. Slovo matky so svojím jazykom lásky je nástroj dorozumievania sa s dieťaťom, samotná matka vstupuje do života dieťaťa – dáva mu život. Kniha Deuteronómium hovorí: „Počuj, Izrael, Pán je náš Boh, Pán jediný! A ty budeš milovať Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou. A tieto slová, ktoré ti ja dnes prikazujem, nech sú v tvojom srdci, poúčaj o nich svojich synov a sám uvažuj o nich, či budeš sedieť vo svojom dome, či budeš na ceste, či budeš ležať, alebo stáť. Priviaž si ich ako znamenie na ruku, nech sú ako znaky medzi tvojimi očami, a napíš si ich na veraje svojho domu a na dvere.“ (Dt 6, 4 – 9) Starí židia si na základe týchto slov Písma vytvorili tzv. modlitebné remienky – remienky s pripevnenou škatuľkou, v ktorej bol zvitok s týmto citátom z Písma. Pri modlitbe si ich doslovne uväzovali na čelo (znaky medzi očami) a na ruku. Podobne vo verajách izraelských domov sú dodnes schránky s tým istým nápisom. Nejde o to, aby sme poznali Bibliu naspamäť a vedeli ju citovať alebo ju stále nosili so sebou. Najhlavnejšie prikázanie je milovať Boha, odpovedať na jeho lásku svojím životom, mať hlboko vyryté toto prikázanie lásky do srdca a odovzdávať ho svojim deťom, uvažovať o ňom na každom mieste. Aby sa oči každého z nás stali očami milosrdného Otca, ktorý miluje človeka takého, aký je, bez podmienok, bez nároku na to, aby sa zmenil. Aby moje ruky boli rukami, ktoré neustále dvíhajú slabého a úbohého, ako to robil Ježiš Kristus. Aby bol môj domov miestom lásky, kde sa neustále neháda a nebojuje, kde má Boh prvenstvo v každej oblasti života.

Blažený človek, čo nekráča podľa rady bezbožných a nechodí cestou hriešnikov, ani nevysedáva v kruhu rúhačov, ale v zákone Pánovom má záľubu a o jeho zákone rozjíma dňom i nocou.
(Žalm 1)

Takéto miesto má mať Božie slovo v kresťanských rodinách. Ako slovo Boha, ktorý chce vstúpiť do našich smutných a uponáhľaných životov. Ako slovo Boha, ktorý je láska a dal svojho Syna, aby sme mohli mať život.

Natískajú sa otázky

Koľko času venujú kňazi, ohlasovatelia evanjelia, tomu, aby nad Božím slovom meditovali, rozjímali o ňom a žili z neho každý deň, aby mohli svojim veriacim ohlasovať pravé Slovo života?

Koľko času venujú rodičia, prví ohlasovatelia evanjelia, rozhovoru so svojimi deťmi o tom, ako žijú, čo ich zaujíma?

Nádherne o svojom vzťahu k Bohu ako Slovu života hovorí sv. apoštol Ján vo svojom prvom liste: „Čo bolo od počiatku, čo sme počuli, čo sme na vlastné oči videli, na čo sme hľadeli a čoho sa naše ruky dotýkali, to zvestujeme: Slovo života. Lebo zjavil sa život a my sme videli, dosvedčujeme a zvestujeme vám večný život, ktorý bol u Otca a zjavil sa nám. Čo sme videli a počuli, zvestujeme aj vám, aby ste aj vy mali spoločenstvo s nami“ (1Jn 1, 3).

V chráme na prestole hneď vedľa bohostánku je kniha evanjelia. Božiu prítomnosť v Eucharistii si oveľa viac uvedomujeme ako tú istú prítomnosť v Božom slove. Ale on je v ňom rovnako prítomný. Ak by sme ho prirovnali k stromu, Starý zákon sú korene, kmeň je evanjelium a koruna je prvotná Cirkev. Na nedeľnej a sviatočnej utierni všetci uctievame evanjelium bozkom. Podobne to robia niektorí kňazi s deťmi pri liturgiách.

Premúdrosť, stojme úctivo!

Toto zvolanie počujeme pri malom vchode, ktorý sa v Liturgii svätého apoštola Jakuba (slávi sa na niektorých miestach 23. októbra) koná sprievodom po celom chráme a položí sa v troch knihách (Starý zákon, evanjelium a apoštol) na ambón uprostred zhromaždeného ľudu. Potom sa proklamuje a biskup alebo presbyter ho zo sedesu posediačky „rozlomí“ v homílii – aplikuje do situácie človeka, v ktorej sa nachádza. Takto vníma Cirkev od počiatku prítomnosť Ježiša Krista, ktorý prichádza aj dnes, aby vyplnil Otcovu vôľu v našom živote. Preto sa má Biblia pre kresťana stať hlavnou modlitebnou knihou. V Božom slove je napísaný celý náš život s jeho problémami i radosťami a v Ježišovi Kristovi sa nám dáva zadarmo vyplnený. ■

Medzi bratmi

V októbri sa uskutočnila púť kňazov, na ktorej sa stretli kňazi Bratislavskej a Košickej eparchie a Prešovskej archieparchie spolu so svojimi biskupmi. O dojmoch z tohto stretnutia sme sa porozprávali s vladykom Mons. Milanom Chauturom CSsR.

■ Púť kňazov je akousi novinkou v stretávaní sa kňazov na Slovensku. Aký bol hlavný cieľ tejto púte?

Cieľom dobre mienenej púte je vždy hĺbavejšie prežívanie Božej blízkosti pri našom putovaní k večnosti a tiež vyjadrenie kajúcnosti pred Bohom, ktorý na niektorých posvätných miestach dáva viac precítiť svoju prítomnosť. V tomto Roku kňazov sa k týmto momentom priradili aj kňazské prosby o pomoc pri napĺňaní povolania a vzájomné obohatenie sa zo spoločného stretnutia kňazov metropolie so svojimi biskupmi.

■ Čo sa od tohto stretnutia v prvom rade očakávalo a ako naplnilo vaše predstavy?

Osobne som nemal žiadne zvláštne očakávania. Skôr mi išlo o to, aby sa zdôraznil Rok kňazov v myslení nášho presbytéria, a tým evokoval k osobnému prežívaniu Kristovho kňazstva v osobnom živote. Podľa toho, čo som videl – ako sa mnohí kňazi nikam neponáhľali, ale dokázali si pohovoriť, pobudnúť spolu, vnímam toto stretnutie ako užitočné a v jednoduchosti mojich predstáv aj za naplnené.

Kto je moja matka a kto sú moji bratia? Rozhliadol sa po tých, čo sedeli okolo neho, a povedal: „Hľa, moja matka a moji bratia. Lebo kto plní Božiu vôľu, je môj brat i moja sestra, i matka".

(Mk 3, 33 – 35)

■ S akými ohlasmi ste sa stretli?

V hodnotení biskupov i tých kňazov, s ktorými som mal možnosť hovoriť, boli ohlasy len pozitívne, azda s malými pripomienkami k programu, ktorý istotne môže každý hodnotiť zo svojej pozície.

■ Čo vám osobne tento deň priniesol a čo vás na púti najviac oslovilo?

Aj napriek veľkému počtu účastníkov púte a mnohým slovám mi tento deň priniesol istý druh stíšenia a možnosť zamyslenia sa nad viacerými podnetmi plynúcimi z atmosféry i z jednotlivých príhovorov či otázok kňazov. Azda najviac ma oslovil fakt istej bezprostrednosti a otvorenosti vo vzájomnej komunikácii.

■ Plánujete navrhnúť púť kňazov aj v budúcnosti, keď sa skončí rok tematicky zameraný na kňazstvo, alebo je toto stretnutie spojené len s výnimočnosťou Roka kňazov?

Hneď v nasledujúci deň po púti sme mali Radu hierarchov, na ktorej sme zhodnotili toto stretnutie a zhodne sme dospeli k tomu, že takéto spoločné modlitbové, nie pracovné, stretnutia by mohli byť každý rok. Miestom stretnutia by mohla ostať bazilika minor v Lutine.

■ Púť kňazov podčiarkuje jedno z najdôležitejších poslaní kňaza – modliť sa za zverený ľud. Čo je ešte nevyhnutné pre život kňaza, aby sa jeho kňazstvo v tomto svete zviditeľnilo, stalo príťažlivým a mohlo sa naplno realizovať?

V homílii som sa snažil kňazom pripomenúť to, že lepší model Kristovho kňazstva, ako je model naznačený Kristom, nejestvuje. A od naplňovania tohto modelu závisí aj príťažlivosť povolania kňaza a jeho zviditeľnenie. Treba si uvedomiť, že on „povolal k sebe tých, ktorých sám chcel" (Mk 3, 13) a povolal si ich z radov jednoduchých a bezvýznamných ľudí, ale dielo ich evanjelizácie nie je bezvýznamné, lebo naplnilo celý svet. Ak ho chceme aj my napĺňať dobrom, musíme ostať veľmi pokornými pred Bohom a otvorenými pre všetkých ľudí bez rozdielu.

■ Aká je v súčasnosti najväčšia výzva pred každým kňazom?

Tou najvážnejšou výzvou všetkých čias je posväcovať svet a dobu, v ktorej žijeme. To sa dá len v súčinnosti s kňazom svätého života, o čom svedčia aj príklady z histórie. Preto pred každým z nás je len jedna najväčšia výzva – „buďte svätí, lebo ja váš Boh som svätý" (Lv 19, 2). Všetko ostatné je len odbočením z tejto hlavnej línie.

■ Púť gréckokatolíckych kňazov viedli traja biskupi. Každý z nich je čímsi výnimočný a jedinečný. Napriek tomu ich spája jedno poslanie. Čím by mal byť biskup pre kňaza? A ako môže biskup podporiť autoritu kňaza tam, kde pôsobí?

Boh nás nepovoláva pre našu jedinečnosť či výnimočnosť, ale preto, aby každý z nás v kňazskom povolaní rozvinul tie talenty a dary, ktoré dostal. Preto aj pôsobenie jednotlivých biskupov a kňazov sa povrchne môže zdať rozdielnym, a to podľa miery využívania Bohom daných dispozícií, ktoré si nik z nás nesmie povýšenecky prisvojovať. Preto aj vzťah biskup – kňaz a opačne musí niesť známku bratskosti a malosti pred Bohom, ako aj spoločného hľadania riešení problémov. Len v tejto spoločnej a bratskej atmosfére sa môže stať jeden pre druhého oporou. Lebo kňaz, ktorý znižuje autoritu svojho predstaveného – biskupa, nemôže očakávať podporu autority, rovnako ako biskup nemôže očakávať podporu svojej autority, ak bude znižovať autoritu svojich kňazov u veriacich. Vždy treba mať na zreteli vážnosť poslania, ktoré v kňazskom povolaní na každom stupni vyžaduje istú disciplínu a hierarchickú postupnosť až po najvyššiu autoritu, ktorou je Boh.

Ilustračné snímky: Mária Žarnayová

■ Ako by mal vyzerať vzťah kňazov k svojmu biskupovi?

Predovšetkým to nesmie byť vzťah ustráchaného, nezainteresovaného či neznalého voči „vševediacemu". Skôr to má byť kolegiálny vzťah s vedomím toho, že ktosi nesie väčší diel zodpovednosti, lebo reprezentuje celok a je Cirkvou pozvaný k plnosti kňazstva. V tomto citlivom, ale profesionálne zaangažovanom postoji má kňaz prichádzať k biskupovi ako priateľ, ktorý hľadá odpovede na tie isté ťažkosti, ktoré ťažia oboch, či reaguje na tie isté radosti, ktoré sú výsledkom spoločného snaženia. V tomto vzťahu sa hierarchická autorita biskupa prejaví skôr spontánne, nie iba umelými frázami či poklonkami, ktoré nič neznamenajú.

■ Čím sú pre vás vaši kňazi?

Sú mi „najbližšími príbuznými", nakoľko ich problémami najviac žijem, do ich rodinných radostí najviac vstupujem a spája ma s nimi podiel na tom istom poslaní ohlasovania evanjelia. Teda sme tej istej „krvnej skupiny". Je isté, že takéto príbuzenstvo je iné ako pokrvné, ale nemenej významné, ako to vyplýva zo slov Ježiša Krista: „Kto je moja matka a kto sú moji bratia? Rozhliadol sa po tých, čo sedeli okolo neho, a povedal: ‚Hľa, moja matka a moji bratia. Lebo kto plní Božiu vôľu, je môj brat i moja sestra, i matka'" (Mk 3, 33 – 35). Teda čím viac je kňaz so svojou rodinou blízky Bohu, tým silnejšie je aj toto spoločenstvo zapojených do kňazskej rodiny a moje prežívanie s kňazmi navzájom.

za rozhovor ďakuje
Dada Kolesárová

Zázračný deň

J. E. Mons. Dr.h.c. Jánovi Hirkovi,
emeritnému prešovskému biskupovi,
k 60. výročiu prijatia sviatosti kňazstva

Jozef Tóth

Vraciam sa späť o šesťdesiat rokov
na prah môjho zázraku.
Je to len akoby dnes bolo,
v chráme, na zemi
i v nebi
zaznieva jasajúce sólo:
Ty si kňaz naveky!
Hľa, Boží výrok odveký!
Prestane každý byť tým,
čím bol,
pastier, oráč, majster
i ten, čo si sadol za prestol.
Všetci prestanú byť niečím,
prestanú byť razom,
len ty, pred smrťou
i po smrti,
zaznieva mi hlas,
len ty si
a ty budeš
vždy, naveky
kňazom!
Počúvam tento hlas,
počúvam túto pieseň,
život je pre mňa radosť,
večná jar,
len tieň je pre mňa
chlad a jeseň.
A Božiu miazgu v mojich žilách
a miazgu v mojej duši
nikto a nič na svete
ničím neudusí!
A preto spievam s chórom pomazaných
ako pred šesťdesiatimi rokmi,
keď blížila sa už víchrica,
no Duch Boží nám dýchal na líca
a olej kvapkal na čelo a dlane.
Ani v búrke neboli naše duše ustráchané!
Nuž za tento zázračný deň,
aký nikdy nepominie,
spievam ti s chórom pomazaných:
Hossana ti, hossana,
ó, Pane!

Keď je učenie ťažké

Daniela ŠMIGOVÁ

Ilustračná snímka: SXC.hu

Pôvodný názov tohto článku bol Poruchy učenia, ale keď som uvažovala o tom, čo bude jeho obsahom a čo by som chcela povedať všetkým rodičom, ktorí majú školopovinné deti alebo ich to len čaká, uvedomila som si, že by som radšej začala rozprávanie z iného konca.

Nie všetko, čo v učení spôsobuje ťažkosti, sú poruchy učenia. Tie si oddelíme a pomenujeme neskôr.

V prvej časti si môžeme vysvetliť, ako sa to všetko začína a čo sa dá robiť, aby sme sa ťažkostiam v učení vyhli, prípadne ich intenzitu minimalizovali a zmiernili konečný výsledok.

Je dobré vedieť, že rodičia môžu ovplyvniť školskú úspešnosť detí ešte pred ich nástupom do školy bez toho, aby s dieťaťom niečo predbiehali, prípadne učili ho písmená ešte v predškolskom veku.

Ako predchádzať ťažkostiam v učení

V tejto časti si rozoberieme tie funkcie, ktoré sa v učení najviac uplatňujú. Ich správny rozvoj pôsobí preventívne.

Na ilustráciu uvediem príklad, ktorý podáva obraz o tom, ktoré funkcie si musí dieťa spojiť v takej jednoduchej činnosti, ako je napr. diktát. Väčšina dospelých si asi povie: Čo počujem, to napíšem. Áno, ale také jednoduché je to len pre tých, ktorí to majú zautomatizované. Keď si to rozoberieme, tak si uvedomíme, že dieťa musí v prvom rade zapojiť **sluchové vnímanie a rozlišovanie** (počúva text), následne zapojiť **sluchovú pamäť** (chvíľu si text krátkodobo uchová), kým v mozgu slová rozkladá na hlásky – zapája **sluchovú analýzu**. Následne ich dešifruje, teda jednotlivým hláskam priradzuje tvary – zapája **zrakovú pamäť**. Písmená musí zachovať v poradí, čo znamená nemeniť ich sled – serialitu. Napokon musí zapojiť **vizuomotorickú koordináciu**, keď jeho ruka znázorní tvar z jeho zrakovej pamäti. A to všetko za predpokladu plného sústredenia sa od začiatku do konca. Iste uznáme, že tento mix funkcií môže robiť šarapatu. Tak si teda prejdime tieto funkcie poporiadku. Verím, že ich rozbor pomôže tak tým, ktorí sa na školákov ešte len pripravujú, ako aj tým, ktorí možno hľadajú pomoc pri riešení školskej neúspešnosti.

Reč a rozvoj reči

Dieťa, ktoré má dobré rečové základy, si spravidla nielen ľahšie osvojuje čítanie, ale neskôr si ľahšie osvojí aj iné školské vedomosti.

Pre úspešnosť je dôležité viesť dieťa k vyjadrovaniu, teda k tomu, aby reči nielen rozumelo (pasívna slovná zásoba), ale aby sa vedelo vyjadrovať (rozvoj aktívnej slovnej zásoby, aktívna reč). Najlepšie to dosiahneme prostredníctvom opisu obrázkov. Vedieme ho k tomu, aby opisovalo, čo vidí, čo zažilo, akú rozprávku videlo, kto tam vystupoval a ako postupoval dej. V rozvoji reči môžu byť nápomocné aj riekanky, piesne. Popri tom treba myslieť aj na správnu artikuláciu a výslovnosť.

Dôležitá je komunikácia v slovenskom jazyku, nie v nárečí. Keď si dieťa osvojuje nesprávne gramatické vzory, neskôr má ťažkosti v čítaní aj písaní. Pri nástupe do školy musí nárečie vylúčiť, a tak slovenský jazyk vníma ako cudzí jazyk. Napr. slová ako auto alebo dáždnik dieťa nepozná, má problém ich prečítať, ale aj správne napísať, zaznamenať dĺžeň (dĺžne sa v nárečí nepoužívajú, resp. dávajú na inú slabiku). Aj keď sa slová v nárečiach veľmi nelíšia od spisovných, často majú iné poradie hlások, iné striedanie samohlások a spoluhlások, čo niektorým deťom robí problém.

Sluchové vnímanie a sluchové rozlišovanie

Keď hovoríme o sluchu, neznamená to, že preverujeme, či dieťa dobre počuje. Správne rozvinuté funkcie znamenajú, že dieťa má citlivé sluchové vnímanie, ktoré mu dáva predpoklad úspešne pracovať s počúvaným textom, analyzovať ho. **Sluchové vnímanie** sa cvičí básnička-

mi, kde dieťa opakuje to, čo počúva, ale pre nástup do školy je dôležité napríklad pomenovanie hlásky (bez toho, aby vedelo, ako sa píše), hry na spôsob „m“ ako mamka, Marek, mačka, myš..., „z“ ako Zuzka, zub, zíva... Prípadne opačne: Čo počuješ na konci slova vlak? Sú to základné cvičenia **na sluchovú analýzu a syntézu slov**. Deti počas 1. ročníka, keď si osvojujú čítanie a písanie, vlastne dookola spájajú a rozkladajú slová (v – l – a – k). **Sluchové rozlišovanie** nadväzuje na sluchové vnímanie. Dieťa opakuje, prípadne určuje rozdiely (povie, či sú, alebo nie sú rovnaké) vo dvojici slov, napr. stroj – kroj, vlas – hlas, mrak – drak – vlak, laň – dlaň, smiech – sneh, voz – nos... Medzi ne samozrejme pridáme dvojicu rovnakých slov. Ak to nezvláda, neznamená to, že má niečo so sluchom Často len nie je citlivé, nevie rozlíšiť malé rozdiely. Je to funkcia, ktorej sa treba venovať a rozvíjať ju. Deti necitlivé na tieto rozdiely majú závažné ťažkosti v zápise diktátov, nerozlišujú tvrdé a mäkké spoluhlásky a taktiež dlhé a krátke samohlásky.

Zrakové vnímanie

Rozvíjame ho pomocou hry na spôsob loto či domino, kde dieťa zrakom hľadá a priradzuje dva rovnaké obrázky, ale taktiež skladanie puzzle. Na **zrakové rozlišovanie** sú typickým príkladom hry v časopisoch s pokynom: hľadaj rozdiel. Sú to dva obrázky, ktoré sú rovnaké až na niekoľko (5 – 7 – 10) odlišností. U menších detí môžu poslúžiť aj obrázky nakreslené rodičom – domček s oknom a bez okna, s komínom a bez neho, kvet s lístkom na pravej a na ľavej strane. Ak sa dieťa naučí hľadať odlišnosti v takýchto obrázkoch, má dobrý základ vidieť rozdiel v jednotlivých tvaroch písmen, tak tlačených, ako aj písaných (rozdiel v písmene m – n, vo veľkých písmenách R – K, U – V, E – F).

Jemná motorika a vizuomotorická koordinácia

To sú funkcie, ktoré sa v konečnej fáze uplatňujú v písaní. Vďaka **jemnej motorik**e dokážeme vykonávať prstami malé, jemné, až mikro pohyby. **Vizuomotorická koordinácia** prepája zrakové vnímanie s jemnou motorikou prostredníctvom mozgu. Je to vlastne riadenie ruky a prstov, aby zaznamenali obraz, ktorý vnímame zrakom alebo ho máme uchovaný v zrakovej pamäti. Klasickým cvičením sú omaľovánky, v ktorých sa deti učia cielene nasmerovať svoju ruku, kam chce oko, ustriehnuť, aby rúčka neprešla za hranicu, ktorú vidí oko. Ale taktiež sú dobré cvičenia, kde má dieťa ceruzou sledovať už nakreslenú líniu, napr. dostať sa z bludiska... Rovnaký cieľ sleduje navliekanie korálok alebo vkladanie malých častí (fazuliek) do úzkeho otvoru sklenenej fľaše. Pre staršie deti sú na to určené pracovné zošity so základnými jednoduchými tvarmi (paličky, kolieska, lastovičky).

Priestorová a pravo-ľavá orientácia

Uplatňuje sa v písaní, ale aj v matematike. Základom je učiť deti pojmy hore, dole, vľavo, vpravo, vpredu, vzadu. Častejšie majú s tým ťažkosti ľaváci alebo deti s nevyhranenou lateralitou (prednostné používanie jedného z párových orgánov pohybového alebo zmyslového ústrojenstva). Na precvičovanie je vhodné zadávať pokyny: daj to dole, slnko nakresli vpravo, otoč sa vľavo, chyť si pravou rukou ľavé ucho... Ak táto schopnosť nie je dostatočne zvnútornená, u dieťaťa sa to prejaví napr. zrkadlovým písaním tvarov, prípadne zámenou b – d, kde je rozdiel „len“ v orientácii bruška, ale aj ťažkosťami v matematike, orientácii v číselnom rade...

Pamäť – zraková aj sluchová

Využívame ju vo všetkých oblastiach školských zručností. **Zraková pamäť** dáva predpoklad uchovávať si tvary písmen, čísel, ale aj iných znakov (noty, značky). Najľahšou hrou na jej rozvoj je deťmi obľúbené klasické obrázkové pexeso, kde je ako bonus aj spoločne strávený čas. Vhodná je tiež hra na skrývačku predmetov – dospelý vyberie niekoľko predmetov (začíname od 3, množstvo zvyšujeme podľa tempa dieťaťa). Dieťa si ich obzrie, potom ich prikryjeme niečím, aby nevidelo tvar predmetov. Úlohou dieťaťa je vymenovať, aké predmety tam boli, a ak vie, tak môže určiť aj ich usporiadanie. Túto úlohu môžeme trocha pozmeniť a bude slúžiť na rozvoj **sluchovej pamäti**, a to tak, že predmety neukazujeme, ale vymenúvame (môžu to byť predmety, mená, čísla). Po krátkej pauze dieťa zopakuje, čo si pamätá.

Pojem množstva

Pre dieťa nie je dôležité vedieť počítať do 20, ale je dobré naučiť ho pojem veľa, málo, veľký, malý – a porovnávať. Taktiež vyjadriť množstvo: ukázať, koľko má rokov, nechať napríklad dieťa rozdeliť balík cukríkov každému po dva. Patrí sem aj schopnosť tvoriť skupiny (jablk, hrušiek) a priradzovanie (autá a motorky sú dopravné prostriedky, mačka a pes sú zvieratá).

Intermodalita

Je to prepájanie vyššie spomenutých funkcií, čo znamená, že spojíme napr. zrakom vnímaný znak s pomenovaním, ktoré pre neho máme v pamäti.

Pozornosť

Okrem týchto čiastkových funkcií je dôležité rozvíjať u dieťaťa schopnosť zamerať a dlhodobejšie udržať svoju **pozornosť** pri jednej činnosti, dokončiť začatú úlohu, neodbiehať. Dieťa pri nástupe do školy by malo vedieť sústredene pracovať asi 15 minút. Deti, ktoré sú zvyknuté prelietavať z jednej aktivity do druhej, majú ťažkosti s koncentráciou.

Uchop písacieho nástroja

Vo všetkých činnostiach s písacím nástrojom je dôležité viesť dieťa ešte pred nástupom do školy k správnemu držaniu. Nesprávne držanie sa odráža na nesprávnych tvaroch písmen. Môže skĺznuť až do typických prejavov poruchy písania – dysgrafie. Na nácvik správneho úchopu je dôležité používať dlhšiu ceruzu, ktorá sa správne opiera o časť medzi palcom a ukazovákom. Kratší písací nástroj vedie k nesprávnemu držaniu. Ak si dieťa zautomatizuje nesprávne držanie, ktoré je často kŕčovité, odrazí sa to nielen na čitateľnosti písma, ale aj na rýchlejšej unaviteľnosti. Keď sa ruka viac namáha, začne bolieť, a to vplýva na rýchlosť zápisu – deti nestíhajú. V nácviku správneho držania môžu pomôcť trojhranné ceruzky, resp. trojhranné násadky na perá, kde sa každá strana opiera o iný prst (prostredník, ukazovák, palec).

Je dôležité, aby prípravná činnosť na školu bola hrou, aby dieťa necítilo, že čosi „musí“. Nezabúdajme tiež aj pri nácviku jednoduchých cvičení pochváliť dieťa za každý malý pokrok.

Rozobrali sme si základné schopnosti, z ktorých bude dieťa čerpať pri osvojovaní si školských zručností. Nesmieme si to však mýliť s domácim testom na školskú zrelosť dieťaťa. Posúdenie, či dieťa má byť zaškolené, patrí do rúk psychológa, ktorý okrem týchto funkcií zisťuje aj osobnostnú zrelosť dieťaťa, teda akú mieru záťaže môže znášať, ako dokáže niesť zodpovednosť a plniť si povinnosti. ■

Odporúčame

- Šimonove pracovné listy
- Predchádzíme poruchám učení – B. Sindelárová
- Poradca pre rodičov: www.predys.szm.sk, www.radosť.sk

SVEDECTVO

V tom čase som bol spolu so 120 takými ako ja nemeckým zajatcom v anglickom zajateckom tábore v Kledderbridge. O niekoľko týždňov mali byť Vianoce a mysľou som bol neustále pri svojich blízkych. Čoraz viac ma premáhal pocit smútku.

Ilustračná snímka: jzahariades.files.wordpress.com

Pán Bennington bol Židom

Alexander HORST

Všetky noviny písali o hrôze nemeckých koncentračných táborov a ja som si veľmi živo predstavoval, ako podobné články kazia a deformujú v očiach verejnosti obraz obyčajného nemeckého vojaka.

Prišiel 27. december 1946. Veriaci pozvali celý zajatecký tábor na Vianoce do svojho zhromaždenia Betezda. Organizátorom stretnutia bol akýsi pán Bennington. Mnohí zajatci prijali toto pozvanie s istými obavami. „A čo ak sa nás budú snažiť obrátiť?“ Keď prišiel uvedený piatok, osemdesiat obyvateľov tábora naplnilo sálu Betezdy. Prekvapila nás dobrota a úprimnosť ľudí, ktorí nás pozvali. Dokonca nás požiadali zaspievať nemecké vianočné piesne. Pani Benningtonová sa venovala hosťom a rozprávala sa s nimi. Vo svojej dlhej kázni organizátor večera neustále hovoril o láske Boha a jeho syna Ježiša. Štýl kázne, srdečnosť a láska, ktorú sme zažívali od veriacich, nás – neotesaných tĺkov – zrazila k zemi.

No najviac nás prekvapilo to, že pán Bennington bol Židom. V roku 1938 musel spolu s manželkou z Nemecka utiecť a mnohí z jeho blízkych boli umučení v koncentračných táboroch. Aké však bolo moje prekvapenie, keď ma pán Bennington objal. Neskôr mi rozprával o tom, ako ešte pred vojnou slúžil v nemeckej armáde pod velením generála Fibana, presvedčeného kresťana. Práve vďaka jeho ohlasovaniu uveril v Ježiša ako Božieho Syna aj on. Azda práve v tomto spočíva prameň jeho sily a dobroty? Dodnes nemôžem zabudnúť, ako som sa mokrý a rozrušený vracal z Betezdy do tábora. Len s veľkou námahou som sa po návrate pridal do živých diskusií ohľadne toho večera. No v noci som nemohol zavrieť oči. Bol som stále rozrušený. Snažil som sa pochopiť, odkiaľ majú títo ľudia, ktorých som dnes stretol, silu prekonať spôsobené zlo. A tak som po prvýkrát v živote pocítil lásku Boha. Požiadal som pána Benningtona, aby sa so mnou porozprával, a potom sme diskutovali ešte mnoho ráz. Spoznal som, že všetci títo ľudia mali osobný vzťah s Ježišom Kristom. No na druhej strane som pre vlastnú hrdosť nemohol v sebe prekonať vlastné pocity voči nim a poddať sa odpusteniu, milosti a súcitu k iným. Celý rok som študoval učenie rôznych nemeckých filozofov. Spolu s pádom nacionálneho socializmu v Nemecku sa zrútili aj všetky moje ambície. Nechcel som to zažiť znova. Začal som sa zaujímať o Schopenhauera a Kanta. Pred každým stretnutím s pánom Benningtonom som si čítal tézy týchto filozofov, aby som sa mohol brániť pred jasným a zrozumiteľným učením evanjelia. A pán Bennington mi veľmi trpezlivo a milo vyvracal všetky moje argumenty tým, že ukazoval na milosť a lásku Ježiša Krista.

13. januára 1947 som nakoniec pokoril svoju pýchu a zveril som svoj život tomu, kto stvoril nebo a zem a kto zo svojej nepredstaviteľnej lásky išiel na Golgotu, kde sa prejavila jeho láska ku mne. A ja som sa už mohol nazvať Božím dedičom. V ten deň som sa znova narodil. Mňa pohana priviedol k Ježišovi veriaci Žid. ■

(*Israel and the Bible*, 12 / 2001)

Ozdoba muža

Fúzy a brada sa v staroveku považovali za znak hodnosti a mužnosti, preto si muži často dávali záležať aj na ich tvare. Otroci nesmeli nosiť fúzy, lebo boli symbolom slobodného človeka. Egypťania si zvykli holiť hlavu i tvár. Nechávali si len úzky prúžok brady alebo nosili umelé fúzy. Preto sa Jozef oholil, keď sa mal objaviť pred faraónom.

Izraeliti a ich susedia obvykle nosili starostlivo pestovanú bradu a bokombriadky. Svedčilo to o vitalite a mužskej kráse. Brada bola ozdobou muža. Zohaviť niečiu bradu sa pokladalo za urážku a zneuctenie (2 Sam 10, 4). Zanedbávanie fúzov a brady bolo vnímané ako sprievodný znak duševnej poruchy (1 Sam 21, 14). Zvykom bolo zakryť alebo holiť si fúzy a bradu, trhať si vlasy len na znamenie smútku, prípadne zanedbávať a neošetrovať ich v trvalom zármutku (2 Sam 19, 25). Obrad očisťovania malomocných okrem iného zahŕňal aj povinné oholenie vlasov a fúzov (Lv 14, 9).

V novozákonnej dobe holenie fúzov až do 3. stor. po Kr. v Oriente nepoznali. Táto prax sa zmenila pod vplyvom západnej kultúry až medzi 3. a 4. stor.

M. Kipikašová

PONDELOK 26. október

Veľkomučeník Demeter Myromvonný

Čítania: 2 Tim 2, 1 – 10, zač. 292; Jn 15, 17 – 16, 2, zač. 52

Ak vás svet nenávidí, vedzte, že mňa nenávidel prv ako vás. (Jn 15, 18)

Prenasledovanie a odmietnutie je jednou zo známok pravosti Cirkvi. Je znamením, že skutočne patríme Kristovi. Veriaci, nebuďme smutní, ak nás svet odmieta. Ak si svojím kresťanským postojom pre tento svet nepohodlný, nezrádzaš Krista, ale práve naopak – svedčíš o svojej viere. Buďme pravými svedkami Ježiša Krista aj podľa vzoru sv. Demetra.

Liturgia: Predobrazujúce antifóny a blaženstvá. Menlivé časti Demetrovi – s. 292 (257)

UTOROK 27. október

Mučeník Nestor

Čítania: Kol 2, 20 – 3, 3, zač. 256; Lk 9, 23 – 27, zač. 44

Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma. (Lk 9, 23)

Ježiš všetkým nám prináša Božiu silu. A ukázal, ako aj cez každodenné problémy a kríže možno dosiahnuť cieľ – večný život. Sám nám ukázal, že cez kríž sa ide do večnosti. Prijmime už dnes s láskou svoj kríž a nasledujme nášho Pána.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti z utorka – s. 155 (191)

STREDA 28. október

Mučenica Paraskeva z Ikónia

Čítania: Kol 3, 17 – 4, 1, zač. 259; Lk 9, 44 – 50, zač. 47 (rad.); 2 Kor 6, 1 – 10, zač. 181; Lk 7, 36 – 50, zač. 33 (Paraskeve)

A jej povedal: „Tvoje hriechy sú odpustené.“ (Lk 7, 48)

Poznáte ten krásny pocit po dobrej vykonanej svätej spovedi? Boh mi cez ruky kňaza odpustil hriechy. Všetko je zmazané! Môžem začať od začiatku. Niečo podobné zažila aj žena, známa v meste ako hriešnica, ktorá prichádza za Ježišom. So slzami v očiach mu pomazala nohy drahou masťou a poutierala ich svojimi vlasmi. Toto bol jej úkon kajúcnosti, ktorý nevedel pochopiť ani Ježišov hostiteľ farizej Šimon. A žena kajúcnica počuje od Ježiša krásne slová odpustenia.

Liturgia: Predobrazujúce antifóny. Menlivé časti mučenici Paraskeve – s. 196 (192 – zo stredy)

ŠTVRTOK 29. október

Prepodobná mučenica Anastázia

Čítania: Kol 4, 2 – 9, zač. 260; Lk 9, 49 – 56, zač. 48a

Učiteľ, videli sme kohosi v tvojom mene vyháňať diablov. Aj sme mu to zakázali, lebo nechodieva s nami... (Lk 9, 49)

Jánova obava mohla byť oprávnená. Môžeme povedať, že Ján žiarlil. Nechodí s nimi, a predsa koná zázraky. Ježiš na Jánove obavy odpovedá zdržanlivo. Ak sa niekto odvoláva na Ježišovo meno, netreba ho považovať za nepriateľa. Práve naopak. Aj keď pôsobí oddelene od nich a osamotene, kým nerobí nič proti nim, treba ho považovať za spojenca. Nepocítili sme niekedy podobnú žiarlivosť, keď sa niekomu v duchovnom živote viedlo lepšie ako nám?

Liturgia: Každ. antifóny. Menlivé časti zo štvrtka – s. 157 (194)

PIATOK 30. október

Mučeníci Zenóbius a jeho sestra Zenóbia

Čítania: Kol 4, 10 – 18, zač. 261; Lk 10, 1 – 15, zač. 50

Žatva je veľká, ale robotníkov málo. (Lk 10, 2)

Každý z nás je v dnešnom svete povolaný k vznešenej práci apoštola. A to úprimnou modlitbou. Modlitba spája s Bohom, vyprosuje povolanie, utvára Božieho robotníka, pripravuje srdcia. Modlite sa za svoje manželstvá, za rodiny, za mladých ľudí, aby našli cestu k Pánu Bohu. V tom spočíva dnešný apoštolát každého jedného z nás.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti z piatka. Zdržanlivosť od mäsa – s. 159 (195)

SOBOTA 31. október

Apoštoli Stachys, Amplias a spol., bl. hieromuč. Teodor Romža, biskup v Mukačeve

Čítania: 2 Kor 5, 1 – 10a, zač. 178; Lk 7, 1b – 10, zač. 29 (radové); 2 Tim 1, 8 – 18, zač. 291; Mk 8, 34 – 9, 1, zač. 37 (hieromuč.)

Povedz slovo a môj sluha ozdravie! (Lk 7, 7b)

Čo všetko sa stretáva v dnešnom slove o uzdravení stotníkovho sluhu? Je to vážna núdza človeka – stotníkov sluha je chorý. Potom je to ľudské spolucítenie, stotníkova dobrotivosť voči Izraelu – postavil synagógu, je to stotníkova viera a pokora. A nad tým všetkým stojí Ježiš, ktorý navracia zdravie. Dnes si povedzme tak ako stotník: „Pane, nie som hodný...“

Liturgia: Predobrazujúce antifóny. Menlivé časti Teodorovi – s. 296 – iba Teodorovi (196 – zo soboty)

Snímka: saintpetka.org

NEDEĽA 1. november

22. nedeľa po Päťdesiatnici; divotvorcovia a nezištníci Kozma a Damián

Čítania: Gal 6, 11 – 18, zač. 215; Lk 16, 19 – 31, zač. 83

Túžil nasýtiť sa z toho, čo padalo z boháčovho stola, a len psy prichádzali a lízali mu vredy. (Lk 16, 21)

Boh sa neustále delí so svojím bohatstvom. Jeho bohatstvo nemožno ani preskúmať, ani opísať. Neponecháva si ho iba pre seba. Tým, že stvoril zem so všetkým, čo obsahuje a čo k nej patrí, a tým, že ju dal do úplného užívania ľuďom, dal Boh všetko svoje bohatstvo k dispozícii všetkým. Tým, že stvoril človeka na svoj obraz, sa podelil so svojím bohatstvom. Pretože nám ľuďom dal moc nad všetkým živým i neživým tu na zemi. A nakoniec – dal nám to najväčšie bohatstvo – svojho syna Ježiša Krista. Sám Ježiš sa takisto podelil o to najväčšie bohatstvo – o svoje telo a krv. Ten chlieb, ktorý lámal pri Poslednej večeri, nezjedol sám, ale rozdával ho všetkým okolo seba. Neponechal si nič, ani svoj život – aj ten daroval. V našom živote je dôležité to, či sa vieme podeliť, či vieme pomôcť, a to raz zaváži pri našom súde. Poznáte to múdre príslovie, že „múdry človek sa učí na cudzích chybách a hlúpy na vlastných“? A tak sa dnes poučme na cudzej chybe – na chybe boháča z dnešného sv. evanjelia. Pamätajme, že bohatstvo nie je hriech, ak ho vieme správne využiť a ak nám nezastáva cestu k Bohu. Usilujme sa v celom živote napodobňovať Ježiša a určite dosiahneme večnú slávu.

Liturgia: Hlas 5. Evanjelium na utierni jedenáste. Predobrazujúce antifóny a blaženstvá. Menlivé časti z hlasu – s. 148 (187)

Nobelova cena za mier sa udeľuje od roku 1901. Dosiaľ má 89 laureátov, z čoho je dvadsať organizácií a zvyšok jednotlivci. Šesťdesiatkrát bola Nobelova cena udelená jednému laureátovi, traja držitelia ju v histórii získali spoločne iba raz – v roku 1994 Nobelovu cenu získali Jásir Arafat, Šimon Peréz a Jicchak Rabin.

Z Nobelovej ceny divadlo?

Juraj GRADOŠ

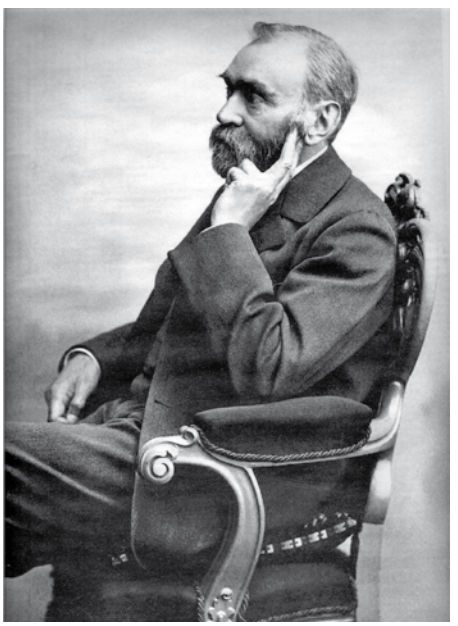

Najnovší laureát tejto ceny však vzbudil ešte väčšiu diskusiu. Jeho zvolenie bolo také prekvapivé, že doslova obarilo kritikov. Keď ho nominovali, brali to s humorom – skôr išlo o vec prestíže. Veď v histórii tejto ceny boli medzi nominovanými aj Adolf Hitler, Juan Perón so ženou Evitou či Stalin. Ale teraz, keď ho ocenili, nechápavo krútia hlavami. Za čo? Prečo?

Laureátom tohtoročnej Nobelovej ceny za mier sa totiž stal americký prezident Barack Obama. Oznámili to v piatok 9. októbra na tlačovej konferencii v Osle. Cenu spolu s 10 miliónmi švédskych korún (necelý milión eur) mu slávnostne odovzdajú 10. decembra v Osle.

Komisia nórskeho parlamentu, ktorá túto cenu udeľuje na žiadosť samotného Alfréda Nobela, ocenenie zdôvodnila slovami, že cenu získal „za nezvyčajné úsilie v posilnení medzinárodnej diplomacie a kooperácie medzi ľuďmi“. Komisia pritom prihliadla aj na Obamovu víziu a angažovanie sa za svet bez nukleárnych zbraní. „Obama ako prezident vytvoril novú klímu v medzinárodnej politike. Hlavnú pozíciu vrátil všestrannej diplomacii, s dôrazom na rolu, ktorú môže hrať OSN i ostatné medzinárodné inštitúcie,“ píše sa ďalej v zdôvodnení nórskej komisie.

Komisia zároveň ocenila, že konflikty sa snaží riešiť dialógom a nie silovými riešeniami. Tým sa podľa komisie zmenila úloha Spojených štátov amerických v súčasnom svete. Toto sa týka aj klimatických problémov, ktorým bude svet v blízkej i vzdialenej budúcnosti čeliť. „Len málokedy sa stáva, aby nejaká osobnosť získala takú pozornosť sveta ako Obama,“ stojí tiež v zdôvodnení udelenia ceny.

Žiadny súdny človek americkému prezidentovi Barackovi Obamovi nevyčíta, že uprednostňuje dialóg. A za to si naozaj zaslúži pochvalu. Ale počas svojho krátkeho deväťmesačného pôsobenia nemohol preukázať svoju schopnosť previesť tieto myšlienky do reálnych skutkov. Svet je, ako bol pred jeho nástupom. Vojny pokračujú, napätie medzi odvekými nepriateľmi narastá. Toto si uvedomujú všetci. A práve preto sa toto vyznamenanie stretlo s takou veľkou vlnou nevôle. Na svete existuje mnoho ľudí, ktorí nielen slovami, ale aj skutkami prispeli k mieru vo svete.

A tak mnohí vidia za týmto ocenením niečo iné. Vysvetlenie neprišlo ani z úst predsedu komisie, ktorý na otázku kritikov, prečo cenu dostal tak skoro, odpovedal: „Je to preto, lebo ho chceme povzbudiť v tom, čo sa snaží dosiahnuť“. A americký svet toho chce dosiahnuť veľa. Na jar v Prahe ohlásil svoju víziu sveta bez jadrových zbraní. O znižovaní hlavíc v súčasnosti diskutuje s Ruskom. K Iránu pristupuje diplomatickou cestou, takisto sa snaží zblížiť s moslimským svetom.

Na kritiku, že je to iba snaha a tá ešte nikdy nepriniesla sama osebe ovocie, výbor odpovedal: „Tiež dal ľuďom nádej na lepšiu budúcnosť. 108 rokov sa Nórska nobelova komisia usiluje povzbudzovať práve taký medzinárodný prístup a práve také postoje, akých je dnes Obama svetovým hovorcom. Ide najmä o jeho heslo, že teraz je najvyšší čas pre nás všetkých, aby sme prevzali svoju časť zodpovednosti za globálnu odpoveď na globálne výzvy“.

Tohtoročná Nobelova cena za mier len zvýraznila spoločenskú mienku, že práve cena za mier je asi najkontroverznejšiou zo všetkých Nobelových cien. Pri jej udeľovaní a oznamovaní laureátov sa často hovorí o politike, niekedy aj zbabelosti komisie nórskeho parlamentu udeliť cenu organizáciám a jednotlivcom z politicky nejednoznačného prostredia, ktorí však naozaj nezištne urobili kus práce na hľadaní mierovej cesty v rozhádanom svete. ■

Skrátená verzia testamentu Alfréda Nobela

S celým mojím zostávajúcim realizovateľným majetkom bude naložené takto: Kapitál vložený vykonávateľom mojej závete do bezpečných cenných papierov dá základ fondu, z ktorého úrokov budú každoročne odmeňovaní tí, ktorí v uplynulom roku preukázali ľudstvu najväčší úžitok. Úroky nech sú rozdeľované na päť rovnakých častí, z ktorých jedna pripadne tomu, kto urobil najdôležitejší vynález alebo objav v oblasti fyziky; jedna časť tomu, kto urobil najdôležitejší chemický objav alebo zdokonalenie; jedna časť tomu, kto urobil najdôležitejší objav v oblasti fyziológie alebo medicíny; jedna časť tomu, kto vytvoril v literatúre vynikajúce dielo s ušľachtilou myšlienkou; a jedna časť tomu, kto vykonal najviac pre zblíženie národov a zrušenie či zmenšenie armád alebo sa zaslúžil o usporiadanie a podporu mierových kongresov. Ceny za fyziku a chémiu budú udeľované Švédskou akadémiou vied, ceny za fyziologické alebo lekárske práce Karolínskym inštitútom v Štokholme, za literatúru Akadémiou v Štokholme a ceny popredným obrancom mieru päťčlenným výborom, ktorý zvolí nórsky parlament. Je mojou vyslovenou vôľou, aby sa pri udeľovaní cien nebral žiadny ohľad na národnosť a cenu získal ten najzaslúžilejší, nehľadiac na to, či je Škandinávec, alebo nie.

PONDELOK 2. november

Mučeníci Akindyn a spol.

Čítania: 1 Sol 1, 1 – 5, zač. 262; Lk 10, 22 – 24, zač. 52

Zvelebujem ťa, Otče, Pán neba i zeme… (Lk 10, 21b)

Evanjeliá nám zachovali viacero správ o tom, ako sa Ježiš modlil. Každá jeho modlitba sa začína dôverným oslovením: Otče. Vo svojej pôvodine znie dôvernejšie ako naše slovo otec. Naznačuje, v akom hlbokom spojení žil Ježiš so svojím Otcom. Ježiš mu vzdáva hlbokú úctu. Úplne súhlasí a stotožňuje sa s jeho vedením. Možno vôbec lepšie chváliť Boha, ako súhlasiť s jeho vôľou a prijímať ju?

Liturgia: Každ. antifóny. Menlivé časti z pondelka – s. 154 (191)

UTOROK 3. november

Svätí mučeníci biskup Akepsimas, presbyter Jozef a diakon Aitalas

Čítania: 1 Sol 1, 6 – 10, zač. 263; Lk 11, 1 – 10, zač. 55

Raz sa na ktoromsi mieste modlil. (Lk 11, 1a)

Učeníci boli svedkami Ježišových modlitieb. Boli to posvätné chvíle ticha a sústredenia. V jednej takejto chvíli ktorýsi z učeníkov vyslovil skrytú túžbu: „Pane, nauč aj nás modliť sa". A Ježiš im dáva vznešenú modlitbu, nekonečne hlbokú a podnetnú. A práve táto modlitba sa pre nás má stať vzorom, ktorý treba napĺňať láskou.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti z utorka – s. 155 (191)

STREDA 4. november

Prepodobný Joannikios Veľký

Čítania: 1 Sol 2, 1 – 8, zač. 264; Lk 11, 9 – 13, zač. 56

Keď teda vy, hoci ste zlí, viete dávať dobré dary svojim deťom, o čo skôr dá nebeský Otec Svätého Ducha tým, čo ho prosia! (Lk 11, 13)

Naše deti (nech urobia čokoľvek) sú naše. Nedáme na nich dopustiť, aj keby sa od nás odvrátili. Splníme im každú prosbu. A nebeský Otec? Ako by mohol zaprieť svoje deti? Ako by mohol odmietnuť svoje dary?! Môže sa stať, že Boh nesplní nejakú prosbu. Ale buďme si istí, že len preto, lebo má pre nás väčší a lepší dar a spolieha sa na to, že mu dôverujeme.

Liturgia: Každ. antifóny. Menlivé časti zo stredy – s. 156 (192)

ŠTVRTOK 5. november

Mučeníci Galaktión a Epistéma

Čítania: 1 Sol 2, 9 – 14a, zač. 265; Lk 11, 14 – 23, zač. 57

Kto nie je so mnou, je proti mne, a kto nezhromažďuje so mnou, rozhadzuje. (Lk 11, 23)

Ježiš sa pri uzdravovaní a vyháňaní zlého ducha neuchyľoval k trikom. Robil všetko v spojení s Otcom. Ježiš povie slovo, zdvihne prst a satan opúšťa svoju korisť. Tento spôsob je symbolom bezpodmienečnej moci. A satan cúva pred mocnejším. Celá výzbroj je mu nanič. Je to veľké povzbudenie aj pre tých, ktorí sa chcú zbaviť zla. S Ježišom to zvládneme!

Liturgia: Každ. antifóny. Menlivé časti zo štvrtka – s. 157 (194)

PIATOK 6. november

Arcibiskup Pavol Vyznávač

Čítania: 1 Sol 2, 14 – 19, zač. 266; Lk 11, 23 – 26, zač. 58

Tu odíde, vezme sedem iných duchov, horších, ako je sám, vojdú dnu a usídlia sa tam. (Lk 11, 26a)

Sú národy, ktoré sa nevedia po staročia vymotať zo zla, do ktorého sa zaplietli. Sú ľudia, ktorí sa nevedia vymotať z otroctva hriechu. Mnohokrát bezmocne opakujú: „Neviem si so sebou rady! Som stratený! Mne už nikto nepomôže!" Prázdneho človeka a jeho vnútra sa znova zmocní zlo. Ak sa človek chce uchrániť zla, musí sa naplniť Božím Duchom.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti z piatka. Zdržanlivosť od mäsa – s. 159 (195)

SOBOTA 7. november

Tridsiati traja mučeníci z Melitíny

Čítania: 2 Kor 8, 1 – 5, zač. 185; Lk 8, 16 – 21, zač. 36

Oznámili mu: „Vonku stojí tvoja matka a tvoji bratia a chcú ťa vidieť." (Lk 8, 20)

Kto je Ježišovým bratom a sestrou? Ten, kto počúva a zachováva vo svojom srdci Božie slovo. Na Božom slove je vybudovaná Cirkev. Živá rastie vždy a stále z Božieho slova. Do Cirkvi patríme aj my. Podľa vzoru našej Matky opatrujme Božie slovo vo svojom srdci a prinášajme úrodu. „Mojou matkou a mojimi bratmi sú tí, čo počúvajú Božie slovo a uskutočňujú ho." (Lk 8, 21)

Liturgia: Každ. antifóny. Menlivé časti zo soboty – s. 160 (196)

NEDEĽA 8. november

23. nedeľa po Päťdesiatnici. Zhromaždenie k arch. Michalovi

Čítania: Ef 2, 4 – 10, zač. 220; Lk 8, 26 – 39, zač. 38 (rad.); Hebr 2, 2 – 10, zač. 305; Lk 10, 16 – 21, zač. 51a (Michalovi)

Pane, aj zlí duchovia sa nám poddávajú v tvojom mene! (Lk 10, 17b)

Diabol je naším protivníkom. Každý náš deň vedieme duchovný zápas s týmto nepriateľom. Víťazíme alebo padáme. I keď posadnutia v zmysle presnej definície sú pomerne zriedkavé, predsa sa môžeme stretnúť s rôznymi formami pôsobenia zlého ducha, ktoré naznačujú, že niekto je pod jeho vplyvom.
Ako rozpoznávacie znamenie nám môže poslúžiť reakcia posadnutého pri stretnutí s Ježišom Kristom. Zvolal: „Čo ťa do mňa, Ježiš, Syn najvyššieho Boha?" Pred živým Bohom zlý duch nemá šancu ubrániť si svoje kráľovstvo. Je to zúfalý výkrik, po ktorom nasleduje útek.
Čo ťa do mňa, Ježiš, Syn najvyššieho Boha?! Takto kričia mnohí, keď sú pozvaní k prehodnoteniu svojho života a k pokániu.
Čo ťa do mňa, Ježiš, Syn najvyššieho Boha?! Tak kričia tí, ktorí odmietajú ponúkanú Božiu milosť. Vidia v tom iba problém narušujúci ich pokoj.
Čo ťa do mňa, Ježiš, Syn najvyššieho Boha?! Takto reagujú mnohí na učenie Cirkvi, ktoré ukazuje správnu cestu.
Čo ťa do mňa, Ježiš, Syn najvyššieho Boha?! Takto v niektorých prípadoch kričíme aj my svojím postojom k spáse, ktorú Boh ponúka. Aj táto, hoci len malá neposlušnosť, nás posúva k nedôstojnému stavu posadnutého z dnešného evanjelia.
Život posadnutého sa po stretnutí s Ježišom úplne zmenil a on po celom meste rozhlasoval, aké veľké veci mu urobil Ježiš. Niečo podobné sa odohrá i v našom živote, keď odovzdáme Kristovi vládu nad svojím životom tým, že odmietneme akýkoľvek vplyv zlého ducha, ktorý nás núti protestovať: „Čo ťa do mňa, Ježiš?!"

Liturgia: Hlas 6. Evanjelium na utierni prvé. Predobrazujúce antifóny a blaženstvá. Tropár hlasu a Michalovi, kondák hlasu, Sláva, kondák Michalovi, I teraz: podľa predpisu. Ostatné hlasu a Michalovi – s. 149, 298 (188, 262)

Slavomír Čekan

Snímka: www.gradethenews.org

Neľahká otázka

Jeremy

Bol chladný večer a Marek práve prichádzal domov. Otvoril dvere, pozdravil a vybehol na poschodie do svojej izby. Nestačil ani zatvoriť dvere a zhodiť školskú tašku, keď zdola zahrmel otcov hlas: „Marek, poď dole!“

Počúvol. Kým schádzal dolu schodmi, v duchu si prechádzal uplynulý deň. Nič nevyviedol, nik sa nesťažoval. Aj v škole to bolo fajn. Chalani sa mu síce zasa posmievali, že šiel na náboženstvo, hoci už bol v maturitnom ročníku, ale to nebolo ani prvý, ani posledný raz. A navyše o tom rodičia vedia a schvaľujú to.

Keď vstúpil do kuchyne, mama sedela na stoličke a usedavo plakala. Otec stál v kúte a pohľad mal upretý na neho. Mama zdvihla oči a s ešte väčším plačom ich znova sklopila.

„Čo sa deje?“ pýtal sa nechápavo.

„Ty sa ešte pýtaš?“ odvetil namrzený otec. „Ako to môžeš urobiť svojej matke? Pozri, ako pre teba trpí!“

„Čo som urobil?“ spýtal sa Marek.

„Kto je Anabela?“ vyhŕklo z otca.

Pochopil. Anabela bolo jeho dievča, s ktorým sa vo všetkej počestnosti schádzal. To by im asi neprekážalo. Vo svojom vnútri však strážil toto tajomstvo, lebo Anabela bola Rómka. Teda nie celkom, zo štvrtiny – jej starý otec bol Róm. Jeho rodičia boli síce nábožní, ale bál sa im to povedať. Teraz to bolo von. V podstate mu odľahlo.

„Je to moje dievča,“ odvetil.

Matkin plač sa vystupňoval.

„Okamžite sa s ňou rozídeš! Tvoja mama a ja sme ťa nevychovávali pre to, aby si si zobral cigánku.“

„Ale ona nie je cigánka,“ snažil sa brániť.

„Dosť už! Nechcem nič počuť! Kým si pod mojou strechou, tak ma budeš počúvať! A ak odídeš a nebudeš robiť, čo ti poviem, nevstúpiš do tohto domu! A vydedím ťa, keď začujem, že s ňou čo i len slovo prehovoríš!“ znel rozsudok. „A teraz sa pakuj hore a uč sa!“

„Otec, ale veď ju nepoznáte...“ Marek sa nechcel vzdať. „Keby ste...“

„Tak dosť!“ treskol otec päsťou do stola. „Ak sa nechceš pakovať z tohto domu, tak ma musíš poslúchať! Som tvoj otec!“

Marek sa zvrtol a odkráčal do svojej izby. „Zbalím sa,“ hovoril si v duchu. Keď však vošiel dnu a začal sa baliť, do dverí vstúpila uplakaná mama.

„Čo to robíš?“ spýtala sa ustráchaným hlasom, hoci to bolo jasné.

„Odchádzam!“ vyšlo z neho. Ale pri pohľade na ňu naraz pocítil, že to nebude ľahké. Prestal hádzať veci do batoha.

„Prečo?“ spýtal sa. „Prečo vám prekáža, že je, aká je? Nik si nevyberá rodičov, ani starých rodičov. A oni sú poriadna rodina. Veď spieva v zbore v chráme a aj sa učí celkom dobre. Je poriadna, slušná a pekná. A ani nevidno, že je Rómka. Je síce tmavšia, ale v lete tak vyzerajú všetky dievčatá.“ Nadýchol sa. „A vy predsa tiež chodíte do chrámu a učili ste ma, že Boh miluje všetkých ľudí a aj my máme milovať všetkých. Prečo ja nemám právo milovať práve ju?“

„Ale veď ty si pekný chlapec a poznáš veľa dievčat. Prečo si sa zahľadel do nej? Čo sme ti urobili, že nám tak ubližuješ? Čo mi povedia v robote, keď sa dozvedia, že som si syna oženila s cigánkou?“

„Ona nie je cigánka,“ vstúpil matke do reči Marek.

„To je jedno! Ale ľudia to tak vidia. A čo povedia starí rodičia? Veď od hanby zomrú. Toto chceš? Chceš ich mať na svedomí? Ako sa budeš môcť na ňu pozerať s tým, že si pre ňu zabil starých rodičov?“

Sadol si na posteľ. Starých rodičov mal rád, možno viac než otca a mamu. Pred očami mal rakvy a v nich videl ich strnulé bledé tváre. Srdce ho zabolelo. V ďalšom okamihu uvidel Anabelu. Ako si vybrať? Čo je správne? Zrazu si už nebol taký istý svojím odchodom.

„Počkaj,“ pokračovala mama, „vyštuduješ a možno si nájdeš biele dievča. A ak nie, tak aj doba sa zmení, a potom,“ odmlčala sa, „...potom možno. Ak ťa miluje, pochopí a počká.“ Mama sa pomaly zdvihla a kráčala k dverám. Na prahu sa otočila a dodala: „A nezabudni sa ospravedlniť otcovi, že si sa s ním hádal a odvrával mu. Nechcem mať doma tichú domácnosť.“

Marek zostal sám. Cítil sa ako úplne zničený, poškriabaný a roztrhaný zdrap papiera. Z myšlienok, ktoré mu vírili hlavou rýchlosťou tornáda, sa stále vynárala otázka: „Čo mám urobiť?“ ■

Škola

Človek sa ustavične učí. Aj počas cestovania autom. Nedávno sme cestovali do vzdialenejšieho mesta. Keď sme sa vracali domov, ponáhľali sme sa, aby sme stihli ďalšie povinnosti. Počas cesty sme sa niekoľkokrát dostali do závesu za pomalšie idúce auto. Keď sa v domovskom meste pred nás ešte zaradila „autoškola“, vedeli sme, že toto už nie je náhoda. No a dorazilo to nezvyčajne pomaly idúce auto, ktoré sa zrazu odniekiaľ vynorilo pár metrov od nášho domu.

Bola to poriadna skúška nervov a vnútorných rozhodnutí.

Dada Kolesárová

Modlime sa v pokoji k Pánovi 2

Valéria JURÍČKOVÁ

V minulom čísle sme sa sústredili na osobný rozmer účasti na liturgii. Skutočnosť, že sa slávenie deje v cirkevnom spoločenstve, nás zvádza k mylnému pocitu, že sme nepodstatnou súčasťou davu, a nie je dôležité, čo na liturgii hovoríme a robíme ako jednotlivci. Ale aj na liturgii ide o osobný vzťah s Bohom. Aj napriek zhromaždeniu Boh počúva konkrétne teba a reaguje na to, čo mu hovoríš.

Ostáva nám však zodpovedať si na otázku, či je dôležitejšie to, že sa modlíme k Pánovi, alebo to, že sa modlíme v pokoji. Z minulého čísla vieme, že v pokoji sa dá modliť aj vtedy, keď sa v skutočnosti nemodlíš, len opakuješ slová modlitby s ostatnými. To nie je správne. Ako to je však so skutočnou modlitbou? Už minule som spomínala, že Ježiš zomrel v Jeruzaleme, teda v meste pokoja. Je v tom pekná paralela, pretože medzi pokojom a Ježišovou smrťou na kríži je úzka súvislosť.

Nedávno ma na TV Lux zaujali slová Mária Tomášika o postojoch ku krížu. Vyjadril ich cez tri rozhovory, ktoré mal. V prvom mu ktosi povedal, že kríž je iste mocná vec pre hriešnikov, ktorí spravili niečo ťažké a zlé. Ale on má len nepodstatné hriechy a Krista až tak veľmi nepotrebuje. Druhý postoj si Mário vypočul od dievčiny, ktorá tvrdila, že to, čo Kristus spravil, je málo, mal spraviť viac. Spýtal sa jej teda: „A ty by si zomrela za niečo, čo si si vymodelovala z plastelíny?“ Tretí postoj zbadal u svojho štvorročného syna. Keď mu mama vysvetľovala, prečo Ježiš zomrel na kríži, chlapček sa spýtal: „Mami, a zahojí sa mu to?“

Poďme sa bližšie pozrieť na všetky tri postoje a konfrontovať sa s nimi. Prvý je mne osobne sympatický v tom, že nahlas zaznelo to, čo sa skrýva za vzorným kresťanstvom mnohých. Predstavte si aktívne veriaceho kresťana. Pred spoveďou si sotva spomenie na pár ľahkých hriechov. Kázanie o spáse a kríži mu príde nudné. Veď to už dávno vie. Okrem toho, pri pohľade na svoj život si kdesi v kútiku duše myslí, že kvôli nemu teda Ježiš až tak veľmi netrpel. Keď do života tohto človeka príde vážny problém, ako zareaguje? V pokoji? Sotva. Pretože zatiaľ nezažil skutočnú veľkú potrebu Boha, jeho milosti a dobroty. Až doteraz si vystačil svojím rozumom, morálkou. O Bohu veľa vie, ale jeho charakter zo skúsenosti veľmi nepozná.

Ani druhý postoj nie je výnimočný. Taký človek pozná hodnotu Ježišovej obety. Keby nie ona, nemal by večný život. Ale chce sa mať dobre aj tu na zemi. Kríž je v poriadku, ale je to málo, chce od Boha viac. Vlastné túžby, predstavy a názory sú preňho dôležitejšie ako čokoľvek iné. Humanizmus má obrovské negatívne dôsledky na kresťanstvo, pretože postavil do centra pozornosti kult človeka a Boha odsunul na vedľajšiu koľaj. Ak sa teda človek s týmto postojom modlí, nerobí to v pokoji, pretože sa trasie v obavách, že Boh nesplní jeho túžby. Nie celkom pochopil, že Božia odpoveď je stále omnoho lepšia (aj keď sa to neraz nezdá), pretože prílišná zaneprázdnenosť sebou samým mu bráni spoznať lásku a dobrotu Boha v plnosti.

Postoj malého chlapčeka vo mne vyvoláva bázeň. Ani mu nenapadlo pozrieť sa na seba, ale sústredil sa plne na Ježiša. Apoštol Pavol v Liste Rimanom píše: „Keď on vlastného Syna neušetril, ale vydal ho za nás všetkých, akože by nám s ním nedaroval všetko?“ (8, 32). Pohľad na Ježiša ťa naplní neskutočným pokojom a istotou, že čokoľvek v tvojom živote spraví, bude to vždy len dobré! Nemôže to byť nijaké iné. Lebo po Golgote sa už o jeho láske nedá pochybovať. Len poznanie Boha zblízka v nefalšovanom úprimnom vzťahu ti dá veľký životný komfort človeka, ktorý všetky záležitosti svojho života spokojne zveril niekomu múdrejšiemu a dobrému. Pokoj je dôsledok poznania Pána.

Podstatné je teda to, že sa modlíme k dobrému a súcitnému Bohu, ktorý má v rukách všetku moc. Je to podstatné s lingvistikou i bez nej. A následne miera pokoja a spokojnosti je neklamným indikátorom toho, ako veľmi Boha ľúbiš a ako veľmi ti na vašom vzťahu záleží. ■

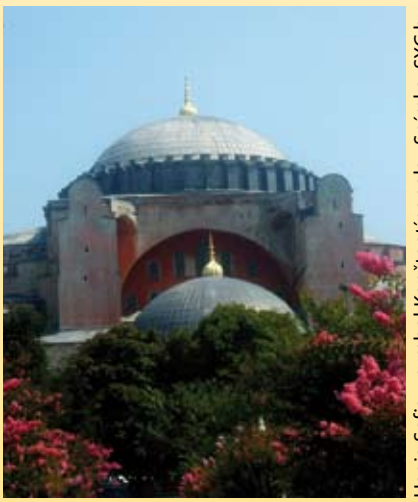

Hagia Sofia – symbol Konštantínopola Snímka: SXC.hu

Spomienka na veľké a hrozné zemetrasenie

V liturgickom kalendári sa nenachádzajú výlučne sviatky Ježiša Krista, Bohorodičky Márie a ďalších svätých, ale aj spomienky na udalosti, ktoré výrazne zasiahli do života Cirkvi a veriacich. Nejde len o Založenie Konštantínopola (11. máj), o ktorom sme už písali približne pred piatimi mesiacmi, ale aj o udalosť nazvanú Veľké a hrozné zemetrasenie.

Epicentrum uvedenej kataklizmy sa nachádzalo v mori neďaleko Konštantínopola, dnešného Istanbulu, vtedy hlavného mesta Rímskej ríše. Vieme, že nastalo 26. októbra v dvadsiatom štvrtom roku vlády cisára Leva III. Isaurského (717 – 741), známeho najmä svojou nenávisťou k svätým ikonám a započatím dlhého obdobia ikonoborectva. Nachádzame sa teda na konci jeho panovania, pravdepodobne v roku 741 po Kristovi.

Spomenuté zemetrasenie bolo nielen mimoriadne silné, ale tiež extrémne dlhé. S malými prestávkami trvalo celé dve hodiny. V jeho dôsledku sa zrútili desiatky chrámov, desiatky monastierov a takmer všetky obytné domy. Bolo také silné, že zničilo aj mestské hradby. Navyše, keď sa skončilo, prílivová vlna doslova zmietla z povrchu zeme všetky mestečká a dedinky v okolí Konštantínopola. Výsledkom boli tisíce a tisíce mŕtvych ľudí, mŕtvych kresťanov všetkých vekových, majetkových a cirkevných vrstiev.

Prosme osobitne v tento deň, zasvätený tiež svätému a slávnemu veľkomučeníkovi Demetrovi Myromvonnému, aby nás Všemohúci ochraňoval pred takýmito a podobnými besneniami živlov tohto sveta.

Marcel Gajdoš

Svätý Demeter

Jozef GAČA

Úcta k svätému veľkomučeníkovi Demetrovi je na našom území jednou z najstarších osláv svätých. Je to dostatočný dôvod na prehodnotenie pozornosti, ktorá sa tomuto byzantskému svätcovi venuje. Každé duchovné spoločenstvo, a tým aj naša Cirkev na Slovensku potrebuje na svoj harmonický rozvoj pevné spojenie so svojimi koreňmi. Ak dôjde k poškodeniu alebo prerušeniu spojív, každý živý organizmus sa snaží o ich revitalizáciu. Je preto dôležité znova objaviť či sa zmysluplne pripojiť k vyše tisícročnej úcte a oslave svätého Demetra, ktorá je spojená už s príchodom svätých solúnskych bratov Cyrila a Metoda.

Úcta svätého Demetra zánikom Veľkej Moravy a rozohnaním Metodových žiakov neprestala ani nezanikla, lebo aj v ranouhorskom štáte boli väzby na veľkomoravskú dobu a kultúru. Panovnícke rody mali kontakty s východnými kresťanskými duchovnými a kultúrnymi centrami cez rodinné zväzky arpádovskej dynastie s byzantským a kyjevským dvorom. Sviatok sv. Demetra sa v Uhorsku vždy svätil podľa východného zvyku 26. októbra a nie 8. novembra, ako ho svätila západná cirkev. Potvrdzuje to aj záznam z Nitrianskeho evanjeliára z 11. – 12. storočia. Za zmienku stojí aj skutočnosť, že tento sviatok uvádza aj rukopisné calendarium krakovskej kapituly z 13. storočia, keď boli v Poľsku vedome vyhladzované všetky stopy slovanskej liturgie.

Snímka: www.bogoslov.ru

Osobitnú pozornosť si vyžaduje ikonografia sv. Demetra v cerkvách na našom území. Ikona patróna chrámu sa podľa ikonografických pravidiel byzantskej cirkvi má nachádzať v hlavnom rade ikonostasu na južnej (pravej) strane vedľa diakonských dverí. Je tam vyobrazený ako vojak, podobne ako na ikone, na ktorú sa pozeráme. Odvaha a statočnosť, ktorou sa k nám z ikony prihovára, vedie skúmavého kresťana k riadkom Listu sv. apoštola Pavla Efezanom, kde nás apoštol takto povzbudzuje: „Napokon upevňujte sa v Pánovi a v sile jeho moci. Oblečte si Božiu výzbroj, aby ste mohli čeliť úkladom diabla. Lebo nás nečaká zápas s krvou a telom, ale s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami tohto temného sveta, so zloduchmi v nebeských sférach. Preto si vezmite Božiu výzbroj, aby ste mohli v deň zla odolať, všetko prekonať a obstáť! Stojte teda: bedrá si prepášte pravdou, oblečte si pancier spravodlivosti a obujte si pohotovosť pre evanjelium pokoja! Pri všetkom si vezmite štít viery, ktorým môžete uhasiť všetky ohnivé šípy zloducha! A zoberte si aj prilbu spásy a meč Ducha, ktorým je Božie slovo!“ (6, 10 – 17)

Toto je duchovná výzbroj, ktorú aj v dnešnej modernej dobe potrebujeme, aby sme v tom duchovnom boji obstáli. ■

KNIHA:
WM. PAUL YOUNG – CHATRČ

Do opustenej chatrče, ktorá bola svedkom brutálnej vraždy, prichádza Mack. Na tomto mieste prechádza hlbokou duchovnou skúsenosťou. Reálny svet sa preplieta so svetom, do ktorého Macka vtiahnu tri nezvyčajné postavy. Postupne odhaľujú svoju podstatu. Cez túto skúsenosť začína hlbšie prenikať do Božieho myslenia a konania vo svete. Odkrýva sa aj jeho najhlbšia rana. Opustená chatrč v horách nie je iba miestom na zemi, je to najhlbšia hlbina v ľudskom srdci. Miesto, kde sa odkrývajú najťažšie rany človeka. Napriek fiktívnemu deju je práve preto kniha hlboko realistická a spôsob jej spracovania ju predurčil, aby sa aj v tomto zmaterializovanom svete mohla stať bestsellerom.

Dada Kolesárová

FILM:
POCHYBY

Kto z nás už nebol na pochybách o svojej viere? Film Pochyby rozprávа príbeh rehoľnej sestry Aloysie (Meryl Streepová), ktorá spočiatku vystupuje ako neprístupná a nekompromisná žena, no postupne v nej divák uvidí jedinú záchranu a cestu vo svete hriechu. Vo filme vystupuje aj postava charizmatického kňaza Flynna, ktorého Aloysia podozrieva zo zneužívania černošského žiaka v katolíckej škole. Medzi nimi vystupuje mladučká sestra James, ktorá sa pridáva raz na jednu, raz na druhú stranu. Kde je vlastne pravda a ku komu sa má pridať? Viera však musí vždy ostať pevná, keďže pochyby neprestanú útočiť. Film otvára citlivé témy náboženskej morálky. Aj keď má slabú dejovú líniu, cez kvalitné dialógy zobrazuje nezmyselnosť ľudskej pýchy.

Lukáš Petruš

HUDBA:
FLYLEAF – FLYLEAF

Zatiaľ jediné CD skupiny Flyleaf (Prázdna strana) s rovnakým názvom je trocha zvláštnym kúskom vo svete gospelu. Toto CD je debutovým albumom skupiny Flyleaf, no predalo sa ho vyše milióna kusov. Hudba tejto skupiny predstavuje zaujímavé spojenie rockovej hudby s alternatívnymi melódiami, ktoré dotvárajú špecifický charakter celého CD. Album je o to výraznejší, že charizmatický a neopakovateľný hlas speváčky Lacey Mosleyovej vytvára akoby ďalší zvukový efekt. Tento album je veľmi dynamický kúsok, ktorý je naozaj jedinečným, vytvárajúcim akýsi nový hudobný štýl kresťanského rocku. Aj keď členovia skupiny Flyleaf samých seba neprezentujú ako čisto kresťanskú skupinu, ich piesne majú jednoznačne kresťanské posolstvo.

Lukáš Petruš

TV LUX – DOMA JE DOMA

26.10. (pondelok) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.35 Návratka P 07.45 Pri káve P 08.30 Poznaj svoju vieru – Sviatosť zmierenia 09.00 Doma na dôchodku 10.00 Spravodajský súhrn 10.30 Poklad najväčší 11.00 Poltón klub 12.00 Anjel Pána 12.30 Generálna audiencia 13.50 Poézia 14.15 Pri káve 15.00 Medzi nebom a zemou 15.45 Poslanie služby 16.20 Ruženec P 17.00 Doma v rodine P 18.00 Putovanie kalváriami P 18.05 Môj názor P 18.30 Rozprávočka P 18.45 Z prameňa P 19.00 Octava dies 19.35 Poézia 20.00 Správy P 20.10 Mikrodokument P 20.15 Návratka 20.30 U Pavla P 22.00 Pri káve 22.45 Doma v kultúre 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

27.10. (utorok) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.35 Návratka 07.45 Pri káve P 08.30 Detský ruženec (4) 09.00 Doma v rodine 10.00 Správy 10.10 Mikrodokument 10.30 U Pavla 12.00 Anjel Pána 12.30 Orientácie 13.05 Poklad najväčší 13.35 Octava dies 14.15 Pri káve 15.00 Storočie reforiem – Protestantská reforma 15.30 Poltón 16.00 Rehoľná abeceda 16.20 Ruženec P 17.00 Doma v Cirkvi P 18.00 Putovanie kalváriami 18.05 Mestečko nádeje 18.30 Rozprávočka P 18.45 Z prameňa P 19.00 Večerná univerzita 20.00 Správy P 20.10 Mikrodokument P 20.15 Návratka 20.30 Stretnutia s Ježišom (Ježiš a Mária a Marta; Lk 10,38 – 42) 21.15 Tandem kvíz 22.00 Pri káve 22.45 Doma na dôchodku 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

28.10. (streda) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.35 Návratka 07.45 Pri káve P 08.30 Mestečko nádeje 09.00 Doma v Cirkvi 10.00 Správy 10.10 Mikrodokument 10.30 Generálna audiencia P 12.00 Anjel Pána 12.35 Vlastná cesta 13.05 Môj názor 13.20 Saleziánsky magazín 13.50 Poézia 14.15 Pri káve 15.00 Gospel párty 15.55 Kniha 16.20 Ruženec 17.00 Doma v histórii P 18.00 Putovanie kalváriami 18.05 Ichtis – antivírus pre deti 18.30 Rozprávočka P 18.40 Z prameňa P 19.05 Tandem kvíz 20.00 Správy P 20.10 Mikrodokument P 20.15 Návratka 20.30 Poltón klub P 21.30 Prehľad katolíckych periodík P 21.40 Rehoľná abeceda 22.00 Pri káve 22.45 Doma v rodine 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

29.10. (štvrtok) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.35 Návratka 07.45 Pri káve P 08.30 Ichtis – antivírus pre deti 08.55 Prehľad katolíckych periodík 09.00 Doma v histórii 10.00 Správy 10.10 Mikrodokument 10.30 Moja misia – magazín 12 11.30 Poslanie služby 12.00 Anjel Pána 12.20 Večerná univerzita 13.15 Luxáreň 13.40 Vlastná cesta 14.15 Pri káve 15.00 U Pavla 16.20 Detský ruženec P 17.00 Doma v kultúre P 18.00 Putovanie kalváriami 18.05 Kniha P 18.30 Rozprávočka P 18.45 Z prameňa P 19.05 Poézia 19.25 Storočie reforiem – Protestantská reforma 20.00 Správy P 20.10 Mikrodokument P 20.15 Návratka 20.30 Poltón P 21.00 Orientácie 21.30 FILMiX P 12 22.00 Pri káve 22.45 Doma v Cirkvi 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

30.10. (piatok) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.35 Návratka 07.45 Pri káve P 08.30 Klbko 09.00 Doma v kultúre 10.00 Správy 10.10 Mikrodokument 10.30 Poslanie služby 11.00 Katechéza 11.30 Poklad najväčší 12.00 Anjel Pána 12.35 Tandem kvíz 13.20 Storočie reforiem – Protestantská reforma 13.45 Kniha 14.15 Pri káve 15.00 Božie milosrdenstvo P 15.20 Poltón klub 16.20 Ruženec P 16.40 Rehoľná abeceda 17.00 Doma na dôchodku P 18.00 Putovanie kalváriami 18.05 Môj názor 18.30 Rozprávočka P 18.45 Z prameňa P 19.00 Octava dies 19.30 Storočie reforiem – Tridentský koncil P 20.00 Správy P 20.10 Mikrodokument P 20.15 Návratka 20.30 Moja misia – magazín 12 21.30 Štúdio AHA! 22.00 Pri káve 22.45 Doma v histórii 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

31.10. (sobota) 07.00 Kráľovstvo bez hraníc (1) P 07.30 Každý deň so svätými P 07.31 Poznaj svoju vieru – Panna Mária, tvoja Matka P 08.00 Centrum nápadov P 08.40 Spravodajský súhrn P 09.00 Čaviareň live 10.00 Štúdio AHA! P 10.30 Gospel párty 11.30 Poltón 12.00 Anjel Pána 12.25 Prehľad katolíckych periodík 12.30 Mariánska sobota P 13.30 Stretnutia s Ježišom (Ježiš a Mária a Marta; Lk 10, 38 – 42) 14.15 Moja misia – magazín 12 15.15 Návratka 15.30 Večerná univerzita 16.15 Rehoľná abeceda 16.30 Ichtis – antivírus pre deti 17.00 Poslanie služby 17.30 FILMiX 12 18.00 Luxáreň P 18.30 Rozprávočka P 18.40 Klbko 19.00 Orientácie 19.25 Katechéza 20.00 Spravodajský súhrn 20.15 Prehľad katolíckych periodík 20.30 Tandem kvíz P 21.15 Zrkadlenie času P 21.45 Vlastná cesta 22.15 Storočie reforiem – Tridentský koncil 22.45 Poltón klub 23.45 Spravodajský súhrn

01.11. (nedeľa) 07.00 Kráľovstvo bez hraníc (1) 07.30 Každý deň so svätými P 07.31 Poznaj svoju vieru – Panna Mária, tvoja Matka 08.00 Ichtis – antivírus pre deti P 08.25 Tandem kvíz 09.05 Katechéza 09.30 Luxáreň 10.00 Svätá omša P 11.15 Stretnutia s Ježišom (Ježiš a Mária a Marta; Lk 10, 38 – 42) 12.00 Anjel Pána P 12.30 Poézia P 12.50 U Pavla 14.15 Štúdio AHA! 14.45 Mestečko nádeje 15.00 Kráľovstvo bez hraníc (1) 15.30 Poznaj svoju vieru – Panna Mária, tvoja Matka 15.55 Ichtis – antivírus pre deti 16.15 Za cestou svetlo P 17.15 Dovidenia v nebi, priatelia P 17.35 Octava dies P 18.00 Poltón 18.30 Rozprávočka P 18.40 Katechéza P 19.05 Koncert gregoriánskeho chorálu P 20.00 Spravodajský súhrn 20.15 Návratka 20.30 Sme živé kamene P 21.00 Večerná univerzita P 21.55 Čaviareň live 22.55 Gospel párty 23.50 Spravodajský súhrn

02.11. (pondelok) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.35 Návratka P 07.45 Pri káve P 08.30 Poznaj svoju vieru – Panna Mária, tvoja Matka 09.00 Doma na dôchodku 10.00 Spravodajský súhrn 10.30 Zrkadlenie času 11.00 Poltón klub 12.00 Anjel Pána 12.30 Generálna audiencia 13.50 Poézia 14.15 Pri káve 15.00 Stretnutia s Ježišom (Ježiš a Mária a Marta; Lk 10, 38 – 42) 15.45 Sme živé kamene 16.20 Poznaj svoju vieru – Panna Mária, tvoja Matka 17.00 Doma v rodine P 18.00 Putovanie kalváriami P 18.05 Aktuálne s kardinálom Tomkom P 18.15 Z prameňa P 18.30 Rozprávočka P 18.45 Poézia 19.00 Taizé P 20.00 Správy P 20.10 Mikrodokument P 20.15 Návratka 20.30 U Nikodéma P 22.00 Pri káve 22.45 Doma v kultúre 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

03.11. (utorok) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.35 Návratka 07.45 Pri káve P 08.30 Kráľovstvo bez hraníc (1) 09.00 Doma v rodine 10.00 Správy 10.10 Mikrodokument 10.30 U Nikodéma 12.00 Anjel Pána 12.30 Orientácie 13.05 Zrkadlenie času 13.35 Octava dies 14.15 Pri káve 15.00 Storočie reforiem – Tridentský koncil 15.30 Poltón 16.00 Rehoľná abeceda 16.20 Kráľovstvo bez hraníc (1) 17.00 Doma v Cirkvi P 18.00 Putovanie kalváriami 18.05 Mestečko nádeje 18.30 Rozprávočka P 18.45 Z prameňa P 19.00 Večerná univerzita 20.00 Správy P 20.10 Mikrodokument P 20.15 Návratka 20.30 Medzi nebom a zemou P 21.15 Tandem kvíz 22.00 Pri káve 22.45 Doma na dôchodku 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

04.11. (streda) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.35 Návratka 07.45 Pri káve P 08.30 Centrum nápadov 09.00 Doma v Cirkvi 10.00 Správy 10.10 Mikrodokument 10.30 Generálna audiencia P 12.00 Anjel Pána 12.35 Vlastná cesta 13.05 Aktuálne s kardinálom Tomkom 13.20 Saleziánsky magazín 13.50 Poézia 14.15 Pri káve 15.00 Gospel párty 15.55 Kniha 16.20 Centrum nápadov 17.00 Doma v histórii P 18.00 Putovanie kalváriami 18.05 Ichtis – antivírus pre deti 18.30 Rozprávočka P 18.45 Z prameňa P 19.05 Tandem kvíz 20.00 Správy P 20.10 Mikrodokument P 20.15 Návratka 20.30 UPéČé live P 21.30 Prehľad katolíckych periodík P 21.40 Rehoľná abeceda P 22.00 Pri káve 22.45 Doma v rodine 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

05.11. (štvrtok) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.35 Návratka 07.45 Pri káve P 08.30 Ichtis – antivírus pre deti 08.55 Prehľad katolíckych periodík 09.00 Doma v histórii 10.00 Správy 10.10 Mikrodokument 10.30 Moja misia – magazín 12 11.30 Sme živé kamene 12.00 Anjel Pána 12.45 Večerná univerzita 13.10 Luxáreň 13.45 Vlastná cesta 14.15 Pri káve 15.00 U Nikodéma 16.20 Ichtis – antivírus pre deti 17.00 Doma v kultúre P 18.00 Putovanie kalváriami 18.05 Kniha 18.30 Rozprávočka P 18.45 Z prameňa P 19.05 Poézia 19.25 Storočie reforiem – Tridentský koncil 20.00 Správy P 20.10 Mikrodokument P 20.15 Návratka 20.30 Saleziánsky magazín 21.00 Orientácie 21.30 FILMiX 12 22.00 Pri káve 22.45 Doma v Cirkvi 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

06.11. (piatok) 07.00 Svätá omša P 07.30 Každý deň so svätými P 07.35 Návratka 07.45 Pri káve P 08.30 Centrum nápadov 09.00 Doma v kultúre 10.00 Správy 10.10 Mikrodokument 10.30 Sme živé kamene 11.00 Katechéza 11.30 Zrkadlenie času 12.00 Anjel Pána 12.35 Tandem kvíz 13.20 Storočie reforiem – Tridentský koncil 13.45 Kniha 14.15 Pri káve 15.00 Božie milosrdenstvo P 15.20 Poltón klub 16.20 Centrum nápadov 17.00 Doma na dôchodku P 18.00 Putovanie kalváriami 18.05 Aktuálne s kardinálom Tomkom 18.30 Rozprávočka P 18.45 Z prameňa P 19.00 Octava dies 19.30 Storočie reforiem – Európa pred Tridentským koncilom P 20.00 Správy P 20.10 Mikrodokument P 20.15 Návratka 20.30 Moja misia – magazín P 12 21.30 Štúdio AHA! 22.00 Pri káve 22.45 Doma v histórii 23.45 Správy 23.55 Z prameňa

07.11. (sobota) 07.00 Kráľovstvo bez hraníc (2) P 07.30 Každý deň so svätými P 07.31 Mestečko nádeje P 07.45 Poznaj svoju vieru – Prvé sväté prijímanie P 08.15 Klbko P 08.40 Spravodajský súhrn P 09.00 UPéČé live 10.00 Štúdio AHA! P 10.30 Gospel párty P 11.30 Poltón 12.00 Anjel Pána 12.25 Prehľad katolíckych periodík 12.30 Mariánska sobota P 13.30 Medzi nebom a zemou 14.15 Moja misia – magazín 12 15.15 Návratka 15.30 Večerná univerzita 16.00 Rehoľná abeceda 16.30 Ichtis – antivírus pre deti 17.00 Sme živé kamene 17.30 FILMiX 12 18.00 Luxáreň 18.30 Rozprávočka P 18.40 Klbko 19.00 Orientácie P 19.25 Katechéza 20.00 Spravodajský súhrn 20.15 Prehľad katolíckych periodík 20.30 Tandem kvíz P 21.15 Anjeli P 21.45 Vlastná cesta 22.15 Storočie reforiem – Európa pred Tridentským koncilom 22.45 Poltón klub 23.45 Spravodajský súhrn

08.11. (nedeľa) 07.00 Kráľovstvo bez hraníc (2) 07.30 Každý deň so svätými P 07.31 Poznaj svoju vieru – Prvé sväté prijímanie 08.00 Ichtis – antivírus pre deti P 08.20 Tandem kvíz 09.00 Katechéza 09.30 Luxáreň 10.00 Svätá omša P 11.15 Medzi nebom a zemou 12.00 Anjel Pána P 12.30 Poézia P 12.50 U Nikodéma 14.15 Štúdio AHA! 14.45 Klbko 15.00 Kráľovstvo bez hraníc (2) 15.30 Poznaj svoju vieru – Prvé sväté prijímanie 15.55 Ichtis – antivírus pre deti 16.20 Moja misia – magazín 12 17.30 Octava dies P 18.00 Saleziánsky magazín 18.30 Rozprávočka P 18.45 Katechéza P 19.15 Vlastná cesta P 19.45 Aktuálne s kardinálom Tomkom 20.00 Spravodajský súhrn 20.15 Návratka 20.30 Z Ruska s láskou, otec Erich Fink P 21.00 Večerná univerzita P 21.50 UPéČé live 22.45 Gospel párty 23.45 Spravodajský súhrn

RÁDIO LUMEN

Pondelok – Piatok 00.00 *Reprízy relácií* 03.30 Pod vankúš 05.00 Rádio Vatikán (čes. a slov.) 05.30 Raňajší hudobný blok 05.45 Ranné chvály 06.00 Lumenáda 08.30 Športecho 09.00 Lumenáda 11.00 Lumenfórum 12.00 Anjel Pána, zamyslenie 12.10 Hudobný aperitív 13.00 Lumenfórum 16.00 *Hudobné relácie* (PO – TOP 15, UT – Vykopávky RL, ST – Piesne na želanie, ŠT – Gospelparáda, PI – Staré, ale dobré) 17.30 Infolumen I. 18.00 Emauzy 19.00 Svetielko 19.35 Modlitba posvätného ruženca 20.00 Infolumen II. 20.15 Rádio Vatikán 20.30 *Hlavná večerná relácia* (PO – Študentské šapitó; UT – Duchovný obzor; ST – Lupa; ŠT – História a my; PI – Úv hovor) 22.00 *Večerná hudobná relácia* (PO – Počúvaj srdcom, UT – V modrom tieni, ST – Pohoda s klasikou, ŠT – 1. v mesiaci – Hudobné návraty, 2.a 4 v mesiaci – Divadlo sveta (šanson), 3. v mesiaci – Jazzový klub) 23.00 Čítanie na pokračovanie. 23.30 Infolumen I. R

Sobota 00.00 *Reprízy relácií* 03.00 Pod vankúš 05.00 Rádio Vatikán (čes. a slov.) 05.30 Raňajší hudobný blok 05.45 Ranné chvály 06.00 Ranné spojenie 09.00 Hodinka vášho štýlu 10.00 Auto-moto klub 11.00 Kolotoč 12.00 Anjel Pána, zamyslenie 12.10 Sobotný aperitív na ľudovú nôtu 13.00 Zaostrené 14.00 Tip-Top 16.00 Piesne na želanie 17.30 Infolumen I. 18.00 Emauzy 19.00 Ruženec pre Slovensko 20.00 Infolumen II. 20.15 Rádio Vatikán 20.30 Od ucha k duchu 23.00 Pod vankúš 23.30 Infolumen I. R

Nedeľa 00.00 *Reprízy relácií* 03.30 Pod vankúš 05.00 Rádio Vatikán (čes. a slov.) 05.30 Raňajší hudobný blok 05.45 Ranné chvály 06.00 Ranné spojenie 08.30 Svetielko plus 10.00 Effeta, otvor sa! 11.00 Fujaróčka moja 12.00 Anjel Pána, zamyslenie 12.10 Hudobný aperitív 13.00 Literárna kaviareň 14.00 Rozhlasová hra 15.00 Svetlo nádeje 16.00 Piesne na želanie 17.30 Infolumen I. 18.00 Emauzy 19.00 Duchovné svetielko 19.40 Modlitba posvätného ruženca 20.00 Kresťanské noviny 20.15 Rádio Vatikán 20.30 Večery 21.00 Karmel 23.00 Zamyslenie R 23.10 Pod vankúš 23.30 Infolumen I. R

24.10. (sobota) 18.00 Emauzy – **gréckokatolícka svätá liturgia z Prešova** 20.30 Od ucha k duchu – Mesiac s pápežom Benediktom

25.10. (nedeľa) 14.00 Rozhlasová hra *Cnostná žena* – príbeh Žofie Bosniakovej 15.00 Svetlo nádeje 21.00 Klenoty Karola L. Zachara alebo Krása na tisíc spôsobov

29.10. (štvrtok) 20.30 História a my – Gulagy

01.11. (nedeľa) 14.00 Rozhlasová hra Zo života do života

SLOVENSKÁ TELEVÍZIA

JEDNOTKA

24.10. (sobota) 02.55 Karol (1) –životopisný film o nebohom pápežovi Jánovi Pavlovi II. Život mladého talentovaného herca, spisovateľa a básnika Karola Jozefa Wojtylu sa výrazne zmenil po vpáde nacistov do Poľska v septembri 1939. Aby sa vyhol deportácii do Nemecka, nastúpil do práce v chemickej továrni. Už vtedy ho priťahovalo duchovenstvo a túžil po kňazskom povolaní. Začal navštevovať kurzy v tajnom seminári v Krakowe. Po nástupe komunizmu sa Julian Kordek, šef pre cirkevné otázky, snažil všemožne Karola Wojtylu odstaviť. No mladý dynamický muž, ktorý nikdy neskrýval svoju vieru a vášnivú snahu zmeniť svet k lepšiemu, sa nedal zastrašiť. Proti totalite sa staval s odvahou, ktorou si vyslúžil obdiv celého sveta a ktorá ho priviedla až do pápežského úradu...

31.10. (sobota) 01.40 Karol (2) – druhá časť životopisného filmu

DVOJKA

24.10. (sobota) 14.45 Poltón – magazín o gospelovej hudbe

25.10. (nedeľa) 13.45 Slovo 13.50 Orientácie – náboženský magazín zo života veriacich ECAV 23.35 Slovo R 23.40 Poltón – gospelová hitparáda R

26.10. (pondelok) 13.20 Orientácie – náboženský magazín zo života veriacich ECAV R

31.10. (sobota) 09.55 Sviatočné slovo na Pamiatku reformácie. Príhovor generálneho biskupa Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku Miloša Klátika 17.50 A Svetlo večné nech im svieti – zamyslenie a príhovor rímskokatolíckeho kňaza Jozefa Luscoňa k sviatku Dušičiek

01.11. (nedeľa) 11.05 Sviatočné slovo – Všetkých svätých 11.10 Orientácie – náboženský magazín 23.00 Sviatočné slovo – Všetkých svätých R

SLOVENSKÝ ROZHLAS

Rádio Slovensko

PO – PI 05.21 Zamyslenie na dnešný deň; ST 19.20 Ekuména – spravodajstvo zo sveta ekumény; ŠT 19.20 Rádio Vatikán; PI 02.45 Rádio Vatikán R; SO 02.45 Rádio Vatikán R; NE 09.30 Kresťanská nedeľa; 21.05 Cesty R

25.10. (nedeľa) 09.30 Evanjelické služby Božie z Rožňavy

01.11. (nedeľa) 09.30 Kresťanská nedeľa – rímskokatolícka svätá omša z Kostola sv. Antona Paduánskeho v Košiciach

08.11. (nedeľa) 09.30 Rímskokatolícka sv. omša z Kostola Svätej rodiny v Bratislave-Petržalke

Rádio Regina – Bratislava, Banská Bystrica

ST 21.00 Cesty R; SO 14.45 Z duše R (iba Bratislava) 21.00 Cesty; NE 07.55 Z duše (nedeľná úvaha) 09.30 Kresťanská nedeľa 17.10 Frekvencia M

25.10. (nedeľa) 07.55 Z duše – Eva Bachletová: Pamiatka reformácie

Rádio Regina Košice

ST 21.00 Cesty R; NE 07.00 Liturgia (1. nedeľa v mesiaci – PC, 2. nedeľa – GKC, 3. – 5. nedeľa – iný program) 09.30 Kresťanská nedeľa 17.10 Frekvencia M

08.11. (nedeľa) 07.00 **Gréckokatolícka svätá liturgia** z Údola

Rádio Devín

NE 07.00 Musica sacra 13.00 Kresťanská hudba 15.30 Slovo pre veriacich i neveriacich

SPOLOK SV. CYRILA A METODA

Naši jubilanti

V novembri si okrúhle životné jubileum pripomínajú títo naši členovia:

50 rokov: Štefan Hriňák, Košice-Terasa

60 rokov: Anna Godová, Dlhé Klčovo; Ing. Miroslav Hreňo, Michalovce; Mária Hricová, Sačurov; Marta Prihodová, Košice-Nad Jazerom; akad. sochár Michal Zdravecký, Bratislava

70 rokov: Anna Kačmárová, Okružná; Andrej Mihálik, Michalovce; Štefan Pohlod, Vlača; Mária Rafajová, Spišská. Nová Ves; Anna Šimková, Sobrance

75 rokov: otec Valér Čonka, Košice-Nad Jazerom; Anna Dančišinová, Rudlov; Michal Kunca, Nižný Hrabovec; Michal Maďoran, Kuzmice; Ján Onuško, Humenné; Imrich Salaga, Zempl. Jastrabie; Mária Stašová, Hriadky; Anna Statniková, Ložín

80 rokov: Michal Dančišin, Vyšná Olšava; otec Juraj Guľa, Michalovce; Ján Kohút, Horovce

85 rokov: Anna Fecáková, Michalovce; Mária Jakabová, Hriadky; Helena Lipčáková, Radvaň n. Laborcom

KOINONIA SV. JÁNA KRSTITEĽA

Sväté liturgie v gréckokatolíckych chrámoch s modlitbami za uzdravenie špeciálne zamerané na obnovu a uzdravenie vzťahov v rodinách, z ktorých sme vyšli všetci.

Večer chvál s modlitbou za uzdravenie

05.11. 17.00 hod. Prešov – Opál

03.12. 17.00 hod. Prešov – Opál

Stretnutie mladých

19.11. 17.00 hod. Prešov – Opál

17.12. 17.00 hod. Prešov – Opál

Dom modlitby pre mladých

Každý štvrtok o 16.00 hod. v Kaviareni Smajlík, Ul. hurbanistov 2, Prešov

Bližšie informácie: 0905 382 260, www.koinonia-presov.sk, koinonia.presov@orangemail.sk, sek@koinonia-presov.sk

JUBILEÁ KŇAZOV

Juraj Guľa, titulárny dekan, výpomocný duchovný vo farnosti Michalovce – 3. november 1929 – 80 rokov života; **Ján Ličko**, titulárny kanonik, na odpočinku – 5. november 1919 – 90 rokov života; **Valér Čonka, titulárny dekan**, výpomocný duchovný vo farnostiach Vranov n/T.-mesto a Prešov-mesto – 13. november 1934 – 75 rokov života; **Michal Hulaj**, titulárny arcidekan, výpomocný duchovný vo farnosti Vranov n/T.-Čemerné – 14. november 1954 – 55 rokov kňazstva; **Štefan Ištvaník CSsR**, rehoľník v Michalovciach – 24. november 1929 – 80 rokov života; **Michal Maslej**, stauroforný protojerej, na odpočinku v Košiciach – 24. november 1974 – 35 rokov kňazstva; **Slavomír Molnár**, duchovný v Ordinariáte OS a OZ SR – 25. november 1969 – 40 rokov života; **František Mrákava**, Kanonia premonštrátov so sídlom v Želive v ČR – 25. november 1984 – 25 rokov kňazstva

Srdečne blahoželáme a prajeme *Mnohaja lita!*

BLAHOŽELÁME

Otec **Vasil Fejda** oslávil 12. októbra 35. výročie kňazskej vysviacky. V minulom roku zároveň oslávil aj okrúhlu životnú osemdesiatku. Pri tejto príležitosti mu blahoželáme a vyprosujeme pevné zdravie a hojnosť Božieho požehnania do ďalších rokov života.

BÚ v Košiciach

Požehnaných 50 rokov života sa 24. októbra dožíva náš duchovný otec **Leontín Lizák**.

Chceme sa vám poďakovať za obetavú kňazskú službu v našej filiálke Trnkov a zároveň zaželať dobré zdravie, veľa lásky a pokoja. Zároveň vás vo svojich modlitbách odovzdávame do rúk našej Presvätej Bohorodičky, ktorej ste veľkým ctiteľom.

Mnoho rokov, šťastných rokov!

veriaci filiálky Trnkov

Ja sa však spolieham na teba, Pane, a hovorím: „Ty si môj Boh...“ (Ž 31, 15)

Drahý duchovný otec,

prijmite od nás úprimné prianie k vášmu jubileu ako prejav vďaky za vašu starostlivosť a lásku, s akou sa staráte o našu farnosť. Veľa požehnania, viery, pokoja a radosti vám do ďalšieho života úprimne vyprosujú vaši veriaci z farnosti Okružná.

4. novembra 2009 oslávi krásnych a požehnaných 90 rokov života naša manželka, mamka, babka a prababka **Anna Gulová** z Gribova. Pri tejto príležitosti jej chceme vyprosiť ochranu nebeskej Matky, pokoj, radosť, Božie požehnanie na mnoho šťastných rokov. Zo srdca vyprosuje celá rodina.

SPOMÍNAME

26. októbra uplynie 30 rokov od tragickej smrti nášho otca a starého otca **Mikuláša Plačka** z Nižných Repáš. S úctou, vďakou a s bolesťou v srdci spomínajú dcéry Mária, Anna, vnučka Monika s rodinou a otec Ján s manželkou.

NA SLOVO DAROVALI

Barbora Hurčíková, Ložín – 5 eur; bohuznámy – 100 eur; Juraj Marcin, Dvorianky – 10 eur, Spolok ruženca, Baškovce – 20 eur; František Fedor – 30 eur

Srdečne ďakujeme.

OZNAMY

Centrum pre rodinu, Sigord (CPR-S)

13. – 15.11. ***Kurz Rút*** (pre manželské páry) (CPR-S) – Kurz pre manželov, ktorý pomáha obnoviť a utvrdiť manželskú lásku, pochopiť Boží plán s mužom a ženou, prijať a vychovávať deti vo svetle Božieho slova.

27. – 29.11. ***Víkend pre skautské manželské páry*** kontakt: Lukáš Poklemba – kňaz – 0905657340

11. – 13.12. ***Kurz pre manželské páry poľskej Evanjelizačnej školy sv. Marka*** (CPR-S)

15. – 17.01. ***Kurz Rút*** (pre manželské páry) (CPR-S)

12. – 14.02. ***Kurz Samuel*** (CPR-S) – Kurz pre manželov-rodičov o tom, ako odovzdávať vieru deťom a tým ich vychovávať.

Kontakt: Centrum pre rodinu, Sigord (CPR-S), otec Peter Jakub – mob.: 0904604435, mejl: centrum.rodina@grkatpo.sk

Vzhľadom na veľký záujem o kurzy sa treba prihlásiť čo najskôr.

Peter Jakub, CPR-S

Víkendové a prázdninové akcie v GMC Bárka

23. – 25. október – Kurz Filip

20. – 22. november – téma: *Kňaz očami mladého človeka* – otec Marek Kolesár

27. – 28. november – Život v Kristovi – nadstavba na Kurz Filip

04. – 06. december – téma: *Veda verzus viera* – otec RNDr. Jozef Voskár

11. – 13. december – Kurz Filip

27. – 30. december – Tábor sv. prvomučeníka Štefana (2. ročník zimného pobytového tábora)

INZERCIA

Maľovanie interiérov chrámov, obnova fasád, reštaurovanie oltárov, ikonostasov, ikon a zlátenie predmetov, pokrývanie striech a veží. Ponúkame zľavu, 100% kvalitu a dlhoročnú záruku. Kontakty: 035 / 659 31 39, 0905 389 162, www.reart.szm.sk

Práce vo výškach, maľovanie a nátery striech a fasád kostolov, fár a kláštorov, zrezávanie stromov. Tel. fax.: 056 / 64 32 778. Mobil: 0905 467 937. Mail: zakmichalovce@stonline.sk

Výroba zvonov osvedčenou zvonárskou technológiou, oprava poškodených zvonov, elektrifikácia. Kontakt: Michal Trvalec, Zvonex Žarnovica, mob. 0905 233 451, tel.045/681 2143, www.vyrobazvonov.sk

Ježiš im veľa hovoril v podobenstvách

Alebo ak má žena desať ... a jednu ... stratí, nezažne lampu, nevymetie dom a nehľadá starostlivo, kým ju nenájde? A keď ju nájde, zvolá priateľky a susedky a povie: „Radujte sa so mnou, lebo som našla ... , čo som stratila.“ Hovorím vám: Takú radosť majú Boží anjeli z jedného hriešnika, ktorý robí pokánie. (Lk 15, 8 – 10)

Ježiš hriešnika vo svojom podobenstve prirovnáva k minci, ktorá sa stratila. Tak starostlivo, ako ju hľadala žena z podobenstva, aj Boh hľadá strateného. Ako je to s tebou? Nestratil si sa aj ty? Ak áno, môžeš si byť istý, že Boh ťa vytrvalo hľadá.

Úloha: Keď správne vyriešiš doplňovačku, dozvieš sa, ako sa nazývala minca, ktorú hľadala žena z podobenstva. Slovko potom doplň do úryvku z evanjelia.

Legenda: 1 – malý dom; 2 – drahokam; 3 – prvé písmeno gréckej abecedy; 4 – opak bohatstva; 5 – vlastnosť kráľa Šalamúna; 6 – spojka

Je to staroveká menová jednotka, ktorá sa používala v mnohých gréckych mestských štátoch a nástupníckych štátoch, ako aj v mnohých kráľovstvách juhozápadnej Ázie v čase helenizmu.

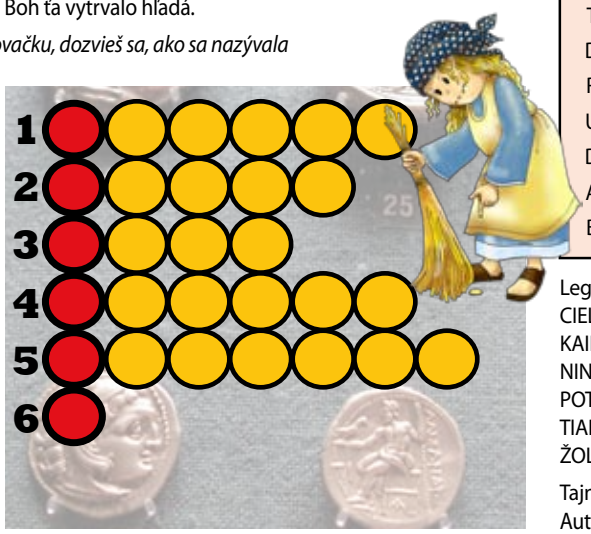

A	N	Ľ	E	I	C	A	A	Š	U	D	J	S	M	R	Ť	L
E	P	P	J	R	Š	R	I	T	A	A	A	Š	M	O	Ú	H
B	Ľ	O	N	N	E	A	M	I	J	L	V	L	Á	R	R	A
J	E	E	T	I	T	A	Á	A	K	K	A	R	E	I	T	H
L	O	T	V	O	N	R	N	R	O	Ž	Á	M	E	J	L	P
R	I	I	L	N	P	I	CH	A	L	Á	S	CH	Ú	I	DZ	E
T	A	T	A	E	S	Z	V	J	E	O	M	U	N	N	M	O
D	Á	L	Á	A	H	O	I	E	K	T	R	A	T	L	A	S
R	B	L	Ž	N	T	E	C	R	T	A	N	E	T	A	P	K
U	E	I	I	R	I	E	M	I	A	D	P	R	T	Ó	N	Ň
D	L	A	A	P	S	E	B	CH	L	O	E	Ó	Y	O	M	A
A	K	V	E	T	V	A	R	O	CH	S	R	V	U	B	O	Z
B	A	K	A	I	Ž	A	Ž	A	T	A	Ž	A	T	V	A	Y

Legenda: ALEJ, ARCHA, ATLAS, ATÓM, ÁBEL, BETLEHEM, CESTA, CIEĽ, DUŠA, ELIÁŠ, EPOCHA, HLINA, HRIECH, INRI, JERICHO, JOEL, KAIN, KLAS, KŇAZ, KOLEKTA, LITÁNIE, LORETO, MANNA, MIER, NINIVE, OBETA, OBUV, OLTÁR, OMŠA, OTRAVA, PATENA, PILÁT, POTOPA, RUDA, RYBA, SINAJ, SMER, SMRŤ, SUTANA, ŠALAMÚN, TIARA, TÓRA, TREST, VETVA, VIERA, ŽALM, ŽATVA, ŽIAK, ŽILA, ŽOLD.

Tajničku osemsmerovky tvorí 39 nevyškrtaných písmen.
Autor: Marek Pataky.

Výroky apoštola Pavla

Pomôcky: An, A dato, Nonán	Zoslabnem	2. časť tajničky	Zdravý nápoj	Pramatka	Predložka	Starogermán	slovo	Dobrá vôľa	1. časť tajničky	Sibírsky veľtok
Echo							Osobné zámeno			
Kul tajné plány							České mesto / Usmrtil			
Ledaže					Meno psa / Chem. zn. argónu					Patriace Lackovi
Exmetropola Barmy				Trhavina / Mužské meno						
Citoslovce odporu			Starena / Žid. sviatočné jedlo							
Patriaca nám					Záporka / Oslovuje v 3. os. plurálu			Chem. zn. technécia / Idant		
Patriaca Ežovi						Medikament / Rozprávková postava				
Ženské meno							Spodok nádoby / Od dnešného			
Autor: V. Komanický, Humenné	Dávala povely / Povely							Rímske číslo 4 / Účes mládeže		
Znoj				Všeličo / Zábava						
Symetrála			Tipujem / Rímsky peniaz						Aká	Sumerský boh nebies
Filmová hviezda					Odyseova vlasť					
Naša hraničná rieka					Uhľovodík s 9 atómami uhlíka					

SPRÁVNE RIEŠENIA z čísla 20: *krížovka:* (pozri Kol 3, 3); *osemsmerovka:* Kto vraví pravdu, ten neumrie na chorobu. **VÝHERCA:** Mária Poláková z Šumiaca. **Zo správnych riešení vylosujeme držiteľa knihy *Drevené chrámy – Bardejov,* ktorú venovala predajňa PETRA v Prešove.** Riešenia zasielajte na adresu: SLOVO, P.O.Box 204, 080 01 Prešov alebo slovo1@grkatpo.sk.

8	5	2	4	3	9	1	7	6
6	9	7	5	2	1	3	8	4
4	3	1	6	8	7	5	9	2
3	4	5	8	7	2	9	6	1
2	7	6	1	9	5	4	3	8
9	1	8	3	4	6	2	5	7
1	2	9	7	6	3	8	4	5
5	6	1	9	1	8	7	2	3
7	8	3	2	5	4	6	1	9

Do prázdnych políčok vpíšte čísla 1 až 9 tak, aby každý riadok, stĺpec i box obsahoval všetky čísla od 1 po 9.

1				2				4
	9		5					8
		4		9				
9	6				1			3
	2						9	
8					2		7	5
				6		5		
2					8		3	
4				7				6

■ Lekár pred operáciou: „Dobrý človek, nemusíte mi platiť teraz.“
Pacient: „Platiť vám? Ja si len počítam peniaze pred tým, ako ma uspíte.“
Lekár: „Vy by ste sa s takým zdravím mali dožiť sedemdesiatky.“
Pacient: „Ja už mám sedemdesiat.“
Lekár: „No vidíte, čo som vám povedal?!“

■ Môj strýko bol skutočne lenivým človekom. Zvykol si nasypať zrnká kávy do fúzov, a potom popíjal horúcu vodu.

■ Keď sme spolu začínali ako mladomanželia, boli sme takí chudobní, že sme si nemohli dovoliť ani strážneho psa. Keď sme v noci počuli nejaký hluk, museli sme štekať sami.

■ Janko ukazuje otcovi vysvedčenie zo školy. „Teda čosi také strašné som ešte nevidel!“
„Ja tiež nie,“ hovorí Janko, „včera som to našiel v škatuli s tvojimi vecami.“

Zvonárska dielňa Albína IVÁKA
ponúka komplexné riešenia pre chrámy:

Automatizáciu chrámových zvonov

Používame najspoľahlivejšiu technológiu na zvonenie, ktorá spočíva v bezkontaktovom snímaní polohy zvona s motorickým pohonom riadeným mikroprocesorovou jednotkou. Osvedčená novinka! Pohon pomocou lineárneho motora, žiadne fyzické spojenie pohonu so zvonom, chod zvonu je bez vibrácií, maximálne priblíženie k ručnému zvoneniu. Prevádzame kompletnú rekonštrukciu pôvodného zavesenia a uchytenia zvonov, ako aj elektrických pohonov. V roku 2008 sme elektrifikovali 75 zvonov.

Digitálne zvony spolu s hodinovým odbíjaním

Ojedinelé riešenie, pri ktorom odpadá finančne náročné použitie liatych zvonov alebo nákladné rekonštrukcie zvonových zariadení. Systém obsahuje 4 zvony, hodinové odbíjanie, denný automat, automat-pohreb, zvonkohry (napr. Tichá noc, Svadobný pochod).

Vežové hodiny

Ponúkame nový patentovaný vežový stroj pre Váš chrám riadený DCF signálom pre štyri číselníky do priemeru troch metrov vyrobených laserovou technológiou za bezkonkurenčné ceny spolu s hodinovým odbíjaním.

Odlievanie zvonov

Odlievame nové zvony do váhy 1000 kg a gongy na hodinové odbíjanie. Konečný zvon má rýdzočistý presný tón s vysokou povrchovou kvalitou vďaka 200 rokov starej technológii.

Ozvučenie

Ponúkame dodanie a montáž prestížnej zvukovej aparatúry, kde zosilňovač obsahuje eliminátor spätnej väzby spolu s 21 pásmovým grafickým ekvalizérom a parametrickým korektorom v celom zvukovom pásme s reguláciou –20 až 0dB. Každý vstup má samostatné nastavenie citlivosti, basov, výšok, 100Hz filtra a phantómového napájania. Vďaka týmto parametrom je docielené najvernejšie ozvučenie chrámu.

Osvetlenie chrámov, ako aj kompletnú elektrifikáciu chrámu

Ponúkame a montujeme úsporné metal-halogenidové svietidlá, ktoré nahrádzajú klasické halogénové 150, 300, 500, 1000 W reflektory s úsporou až 75% energie

Zváranie zvonov

Prevádzame zváranie prasknutých zvonov akejkoľvek veľkosti a hmotnosti.

Kúrenie do chrámu – tepelné žiariče, lavicové kúrenie

Ponúkame osvedčené kúrenie do chrámu tepelnými infražiaričmi nemeckej výroby, ktoré neohrievajú vzduch, ale priestor pred nimi s okamžitým teplom zabraňujúcim tvorbe plesní a baktérií. Taktiež ponúkame lavicové kúrenie.

Svetelná tabuľa

Komunikácia s veriacimi na prahu 21. storočia – slúži na zobrazenie piesní, veršov, žalmov uložených na SD karte, komunikácia tabule s obslužným zariadením je bezdrôtová. **Rozmer svetelnej tabule 1100 mm x 1200 mm.**

Patent

Od 13.07.2000 sme držitelia patentu na elektronický regulátor zvonov, ktorý je zapísaný do registra podľa § 11 ods. 1 zákona č. 478/1992 Zb. ako úžitkový vzor č. 2675.

Osvedčenie a typová skúška

Ako jediná firma na Slovensku sme držitelia certifikátu vydaného Technickou inšpekciou Banská Bystrica na elektrifikáciu, automatizáciu a výrobu vešiaka (konštrukcie) zvona do váhy 6000 kg.

K vežovým hodinám ponúkame zdarma diaľkové ovládanie zvonov.
Samozrejmosťou je záruka 3 roky a 6 rokov na prevedené práce.

Elmont Albín IVÁK
Stredná Roveň 1267/10
Liptovské Sliače 034 84

Tel.: Ing. Patrik IVÁK 0905/518 786
Ing. Bystrík IVÁK 0905/941 321

http://www.ivakzvony.sk

Prvé sväté prijímanie

Abranovce

Poruba pod Vihorlatom

Snímka: Peter Mižák

Vyšný Kazimír